

ZPRÁVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Červen 2008

Ročník XVIII

číslo 6

ČASOPIS SE TISKNE NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

Už prvního Dne Země, který proběhl ve Spojených státech amerických 22. dubna 1970, se zúčastnily milióny lidí. Kampaň měla za cíl prosadit otázku ochrany životního prostředí do politické diskuse a podpořit veřejný zájem o tuto problematiku. Inicioval ji americký senátor Gaylord Nelson za podpory dalších politiků. V roce 1990 se k americké tradici připojily i další země, včetně České republiky. Toho roku se ze Dne Země stala největší veřejností organizovaná aktivita v historii. Ministerstvo životního prostředí ČR letos podpořilo v rámci své kampaně Jaro pro Zemi mimo jiné oslavu Dne Země ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr. Některé děti si při této příležitosti mohly poprvé pořádně prohlédnout včelín.

(red)

Foto Jan Chvátal, Toulcův dvůr

OBSAH

UDÁLOSTI MĚSÍCE • Do roku 2020 může ČR snížit skleníkové emise na polovinu (2) • Budoucnost je v biopalivech druhé generace (3) • Schváleny další žádosti o dotace z Evropské unie (4) • Krkonošský národní park slaví pětáctýročí (5) • Krušnohorská rašeliniště – mokřad mezinárodního významu (7) • Dva milióny za porušení zákona o odpadech (8) • Zprávy ze správy životního prostředí (9) • Pozvánky (21) • **ROZHOVOR** • Jiří Hradec, ředitel CENIA – české informační agentury životního prostředí: Věrohodný, vždy dostupný zdroj informací (22) • **ANALÝZY, SOUHRNY, KOMENTÁŘE** • Lesy ve správě ochrany přírody (26) • OECD, environmentální problémy a konkurenceschopnost (29) • Webový portál Odpovědná spotřeba (31) • **TIP** • Vítání ptačího zpěvu (32)

DO ROKU 2020 MŮŽE ČR SNÍŽIT SKLENÍKOVÉ EMISE NA POLOVINU

Ke změnám, které přináší Evropskou komisí přijatý klimaticko-energetický balíček, a k povinnostem, které z něj v praxi pro Českou republiku vyplývají, uspořádalo MŽP 13. května 2008 tiskovou konferenci. Dalším tématem pak bylo představení záměrů nové politiky ochrany klimatu navazující na Národní program zmírnění dopadů změn klimatu. Dále byly představeny výsledky čerstvě zpracované studie potenciálu snižování emisí skleníkových plynů v České republice. Vedle ministra životního prostředí Martina Bursíka se konference zúčastnil náměstek ministra a ředitel sekce ochrany klimatu a ovzduší Aleš Kuták a Jiří Spitz ze společnosti Enviro.

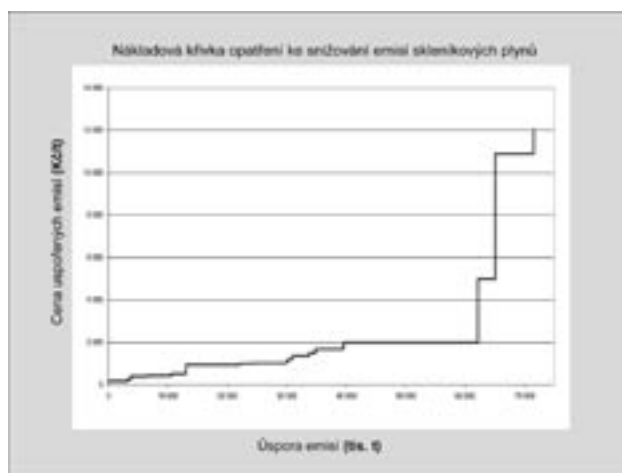
Až na polovinu oproti úrovni z roku 1990 (dvě třetiny současné úrovně) lze snížit do roku 2020 české emise skleníkových plynů (oxidu uhličitého, oxidu dusného či metanu) za přijatelných investičních nákladů. Vyplývá to ze studie, kterou pro ministerstvo životního prostředí zpracovala společnost Enviro. „Do letošního podzimu předložíme vládě novou klimatickou politiku ČR, která bude obsahovat konkrétní návrhy redukčních opatření, ale i adaptačních nástrojů na dopady klimatických změn,“ říká ministr životního prostředí Martin Bursík.

Náklady, které si vyžádá redukce skleníkových plynů o 60 milionů tun $\text{CO}_{2\text{ekv}}$, se pohybují pod hranicí dvou tisíc korun za ušetřenou tunu skleníkových plynů ($\text{CO}_{2\text{ekv}}$). Celkový redukční potenciál skleníkových plynů je ještě vyšší. Ovšem nad zmíněnou hranicí jsou již náklady na uspořenou tunu mnohem vyšší.

Mezi klíčová redukční opatření počítáme:

- náhradu uhlí zemním plynem v energetice
- zvýšení využívání biomasy při výrobě elektřiny i tepla

- zvýšení efektivity využití paliv v dopravě
- zvyšování energetické efektivity v průmyslu a energetice
- zvýšení využití bioplynu
- úspory energií v sektoru domácností
- kombinovaná výroba tepla a elektřiny

Ministerstvo životního prostředí Ministry of the Environment		
Klíčová opatření ke snižování emisí v ČR		
Typ opatření	Měrné náklady na tunu sníženého znečištění (Kč/tuna $\text{CO}_{2\text{ekv}}$)	Celkové přínosy opatření v roce 2020 (Bt, tun $\text{CO}_{2\text{ekv}}$)
Náhrada uhlí zemním plynem	514 - 2000	15400
Výšší využití biomasy	926 - 1011	11137
Zvyšování efektivity využívání paliv v dopravě	n/a	5104
Snižování spotřeby energie v průmyslu a energetice	900 - 1368	4670
Výšší využití bioplynu	391 - 893	3724
Úspora elektřiny a tepla v domácnostech	173 - 430	3567
Kombinovaná výroba elektřiny a tepla	508	2440
		Součet: 46 042
Ministerstvo životního prostředí Vršovická 65, 100 10 Praha 10, e-mail: ministerstvenv.cz, www.mzv.cz		

České emise skleníkových plynů v roce 2006 byly 144,8 milionů tun $\text{CO}_{2\text{ekv}}$. Důsledná aplikace sedmi vyjmenovaných klíčových opatření by znamenala snížení skleníkových emisí o 46 milionů tun $\text{CO}_{2\text{ekv}}$.

Novou Politiku ochrany klimatu v ČR, která vychází z klimaticko-energetického balíčku Evropské unie i ze závěrů prezentované studie Enviro, nyní zpracovává expertní tým MŽP tak, aby mohla být do konce letošního září předložena vládě.

Jakub Kašpar, tiskový mluvčí MŽP
Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP
Upraveno (red)

Z prezentace ministra Bursíka Politika ochrany klimatu v ČR, která je dostupná na internetových stránkách www.env.cz v databázi tiskových zpráv. Tamtéž lze najít stopadesátistránkovou Zprávu o potenciálu snížení emisí skleníkových plynů v České republice a televizní záznam tiskové konference.

BUDOUCNOST JE V BIOPALIVECH DRUHÉ GENERACE

Členské země EU se na základě usnesení přijatého Evropskou radou v březnu 2007 zavázaly dosáhnout desetiprocentního podílu biopaliv v palivovém mixu do roku 2020. Vicepremiér a ministr životního prostředí Martin Bursík v reakci na mezinárodní diskusi komentovat možnosti dalšího rozvoje biopaliv v České republice a v zemích EU na tiskovém brífinku 25. dubna 2008 na Ministerstvu životního prostředí ČR.

Jaká biopaliva mají smysl

Při nahrazování ropných paliv biopalivy je nutné dodržet základní kritérium udržitelnosti – biopalivo musí být vyrobeno z domácích surovin, nikoli z dovážených. Navíc má smysl využívat jen taková biopaliva, která v průběhu celého svého životního cyklu vyprodukují minimálně o třetinu méně emisí skleníkových plynů v porovnání s naftou nebo benzínem, uvedl ministr životního prostředí Martin Bursík.

Podle návrhu kritérií udržitelnosti biopaliv v rámci projednávání nové směrnice Evropského parlamentu a Rady o podpoře užívání energie z obnovitelných zdrojů je stanovena spodní hranice úspor emisí skleníkových plynů u jednotlivých typů biopaliv na 35 % s možným zvýšením této hranice na 50 % v roce 2015 podle výsledků první fáze.

„Současná biopaliva nejsou definitivním řešením, jen cestou k němu – k biopalivům II. generace na bázi celulózy, která nekonkurují pěstování potravin a splňují kritéria udržitelnosti,“ řekl ministr Bursík a dodal, že náhrada desetin ropných paliv těmito biopalivy pak skutečně povede ke snížení emisí skleníkových plynů, sníží závislost na dodávkách ropy a současně neohrozí potravinovou bezpečnost či přírodu.

Základní fakta o biopalivech

1. EU podmiňuje rozvoj biopaliv emisní efektivitou a garancí původu

Dosažení cíle 10 % biopaliv v palivovém mixu každé členské země do roku 2020 je závazek obsažený v závěrech Evropské rady přijatých v březnu roku 2007. Členské státy o něm vedou velmi intenzivní jednání na úrovni EU v rámci projednávání návrhu směrnice o obnovitelných zdrojích energie a také v souvislosti s projednáváním směrnice o kvalitě paliv a v rámci diskuse uvnitř jednotlivých zemí (např. UK, FR, DE).

Velká část debat na úrovni EU se týká především stanovení tzv. kritérií udržitelnosti, bez jejichž dodržení nebude možné biopaliva do splnění závazku vůbec započítat. Zatím se zdá, že shoda panuje minimálně na dvou klíčových kritériích.

Za prvé, aby bylo možné započítat biopalivo do onoho desetiprocentního cíle, musí takové palivo znamenat alespoň 35% redukci skleníkových plynů oproti své ropné alternativě. Za druhé se musí prokázat certifikátem původu, který důvěryhodně zajistí, že palivo nebylo vyrobeno ze surovin, které vyrostly na místě někdejšího pralesa či jiného chráněného či dokonce ohroženého ekosystému. A to nejen na území členských zemí EU, ale diskuse se nyní intenzivně věnuje i otázce udržitelnosti biopaliv s původem ve třetích zemích.

2. Cíl 10 % biopaliv do roku 2020 nemají zajistit biopaliva I. generace

V rozvoji biopaliv jako reálné alternativy ropě nelze spoléhat na současná biopaliva I. generace, tedy metylestery mastných kyselin a bioetanol. Hlavním důvodem je jejich relativně nízká energetická a tedy i emisní efektivita a konkurence stejných plodin na palivovém a zároveň potravinovém trhu. Bioetanol se v České republice vyrábí především z obilnin či cukrové řepy, které se také používají jako krmivo či

Komplexní posouzení vlivu biopaliv (stejně jako kterýchkoli jiných produktů) na životní prostředí vyžaduje hodnocení energetické náročnosti během celého životního cyklu (LCA – life cycle assessment), tedy celkové emise u zdroje, při výrobě paliva, distribuci a při pohonu vozidla. Nejvýznamnější LCA studií je analýza provedená institucemi EUCAR a JRC/IES: Well-to-Wheels Analysis of Future Automotive Fuels and Powertrains in the European Context. Na webových stránkách MŽP www.env.cz, v databázi tiskových zpráv, je k této problematice dostupná prezentace.

přímo pro výrobu potravin. Obdobně je tomu u řepky olejné, která se využívá pro výrobu bionafty (metyl-esteru řepkového oleje), ale také jako potravinářská surovina.

3. Biopaliva II. generace potravinám nekonkurují

Biopaliva II. generace se vyrábějí přímo z rostlinné celulózy. K jejich výrobě se používá například sláma, seno, otruby, dřevní štěpky nebo odpad z potravinářské produkce. Jejich energetická a emisní bilance je mnohem výhodnější než u současných biopaliv. Nekonkurují potravinářské produkci, naopak ji mohou vhodně doplňovat (například využitím obilné slámy či otrub) a zvyšovat tak příjmy farmářů. Vývoj této generace biopaliv jde velmi rychle kupředu, dnes již probíhají provozní či poloprovozní zkoušky celé řady z nich a jejich tržní uplatnění můžeme očekávat v horizontu tří až čtyř let, tedy daleko před cílovým rokem 2020.

4. ČR je schopna svoji produkci biopaliv pokrýt z vlastních zdrojů bez konkurence potravinám

Současnou míru povinného nízkoprocentního přimíchávání biosložky do motorových paliv může pokrýt Česká republika z vlastních zdrojů, které budou dostatečné i po zvýšení povinné kvóty od ledna 2009. V ČR je více než 500 000 hektarů volné orné půdy, kterou je možné pro pěstování energetických plodin využít. Tato rozloha by stačila dokonce i pro pokrytí 10 % podílu biopaliv I. generace v českém

Náměstek ministra Aleš Kuták, ministr životního prostředí Martin Bursík a Barbora Petrová z tiskového oddělení MŽP při brífinku o biopalivech.

palivovém mixu. Takové využití by ale nebylo efektivní – mnohem efektivnější bude právě orientace na biopaliva II. generace a využití volné půdy například pro pěstování rostlin pro výrobu tepla či elektřiny.

Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)
Foto Eva Veverková, MŽP

SCHVÁLENY DALŠÍ ŽÁDOSTI O DOTACE Z EVROPSKÉ UNIE

Řídící výbor Operačního programu životní prostředí (OPŽP) doporučil celkem 397 projektů podaných ve druhé a 434 projektů podaných ve třetí výzvě OPŽP ke schválení. Schválené žádosti 13. května 2008 stvrdil svým podpisem ministr životního prostředí Martin Bursík.

Na svém druhém zasedání 5. května projednával řídící výbor Operačního programu Životní prostředí žádosti o dotace podané v rámci druhé a třetí výzvy OPŽP. Doporučil k podpoře celkem 831 projektů ze druhé a třetí výzvy. Vybrané žádosti doporučil ke schválení Ministerstvu životního prostředí ČR, které je řídícím orgánem.

V rámci druhé výzvy, která byla vyhlášena pro prioritní osu 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny, jsme obdrželi celkem 603 žádosti zejména na revitalizaci a regeneraci sídelní zeleně, revitalizaci vodních toků a vodních nádrží a obnovu vegetačních krajinných prvků. Z nich bylo schváleno 397 projektů, dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) činí 1,464 miliardy korun a 143,8 milionů korun ze Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Na hodnocení žádostí pro tuto osu se podílí i AOPK.

Ze třetí výzvy byly posuzovány projekty podané v rámci prioritní osy 3 – Udržitelné využívání zdrojů energie. Z celkového počtu 681 došlých žádostí jich bylo 434 schváleno. Jedná se o projekty na zateplení škol, dotace z Fondu soudržnosti činí 3,877 miliardy korun a 228 milionů korun ze SFŽP.

Třetí výzva byla vyhlášena speciálně pro školská zařízení. Termín této výzvy byl naplánován tak, aby školy a školky mohly realizovat stavební úpravy během letních prázdnin. Z Operačního programu Životní prostředí už bylo v první výzvě podpořeno 117 projektů na zateplení těchto zařízení.

V současné době lze v rámci OPŽP žádat o dotace na tzv. velké projekty (nad 25 mil. EUR) v prioritní ose 1 – Vodohospodářská infrastruktura, konkrétně na snížení znečištění z komunálních zdrojů a zlepšení jakosti pitné vody.

Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí, a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu, využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Má sedm prioritních os.

Operační program Životní prostředí předpokládá čerpání finanční podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a dále z prostředků Fondu soudržnosti (FS). Program čerpá 18,4 % z 26,96 miliardy eur určených ze strukturálních fondů EU pro Českou republiku. Celkem OPŽP nabídne přes 5,2 miliardy eur, tj. cca 150 miliard Kč.

Podrobné informace k Operačnímu programu Životní prostředí, včetně kompletního textu třetí výzvy

a loga ke stažení, najdete na www.opzp.cz, informace lze získat i na lince 800 260 500.

Řídícím orgánem pro OPŽP je Ministerstvo životního prostředí ČR. Podrobné informace o jeho aktuální činnosti jsou k dispozici na www.env.cz.

Státní fond životního prostředí ČR již 16 let zásadním způsobem přispívá na investice do ochrany a zlepšování životního prostředí, financuje především investice do projektů na ochranu vod, ochranu ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie, nakládání s odpady, ochranu přírody a krajiny a vzdělávání, a to buď z národních zdrojů, nebo ze zdrojů Evropské unie. Aktuální informace o činnosti SFŽP naleznete na <http://www.sfzp.cz/>.

Lenka Brandtová, tisková mluvčí SFŽP ČR
Upraveno (red)

KRKONOŠSKÝ NÁRODNÍ PARK SLAVÍ PĚTAČTYŘICÁTINY

Náš nejstarší národní park – Krkonoše (KRNP) oslavil pětačtyřicáté narozeniny. Vyhlášen byl vládním nařízením 17. května 1963. Ochrana unikátní krkonošské přírody se ovšem datuje ještě mnohem více do minulosti. Krkonošská příroda v sobě totiž skrývá poklady světového významu.

První oficiální ochrana přírody, tedy především flóry, Krkonoš začíná již před více než sto lety. V roce 1904 vydává tehdejší c. k. místodržitelství v Praze výnos o nutnosti chránit krkonošskou květenu a ve stejném roce vzniká v Krkonoších také první rezervace. Je soukromá

– na svém panství ji na Labské stráni na rozloze 60 hektarů vyhláší hrabě Jan Nepomuk Harrach.

Chránit bylo opravdu co. Rozkvetlé bohatství našich nejvyšších hor trpělo v té době především tak rozsáhlým sběrem léčivých rostlin, že mnohé druhy začaly být opravdu ohroženy. Krkonošská flóra zahrnuje přitom i naprosté světové unikáty – relikt poslední doby ledové (lomikámen sněžný, ostružiník moruška, rašeliník Lindbergův, šídlatka jezerní) a také řadu místních endemitů, rostlin, jež nerostou nikde jinde na světě (bedrník skalní, jeřáb krkonošský, lomikámen pižmový, všivec krkonošský, zvonek krkonošský či na tři desítky různých druhů jestřábníků).

První návrh na vyhlášení národního parku v Krkonoších vznikl již v počátku Československé republiky. Předložil ho profesor František Schustler v roce 1923. Blížící se válka ale namísto vyhlášení národního parku přinesla naopak mnohé jizvy na krkonošské krajině – pás betonových opevnění a přístupové asfaltky až do vrcholových partií hor. V roce 1931

Infoznačka KRNP a rezervace UNESCO na zasněženém Sovím sedle.

vznikla alespoň rezervace Kotelské rokle (dnes Kotelné jámy), k nimž v roce 1952 přibýly Černoohorská rašeliniště, Labský důl, Obří důl, Pančavská louka a Úpské rašeliniště a v roce 1960 další čtyři. O jedenáct let později vzniká náš první národní park (sousední polský Karkonoski park narodowy byl vyhlášen v roce 1959). Dnes má včetně ochranného pásma rozlohu 54 969 hektarů.

Zimní Sněžka.

Kotelní jámy, první státem vyhlášená rezervace v Krkonoších.

Pančavská louka, jeden z krkonošských mokřadů mezinárodního významu.

Mezinárodní význam krkonošské přírody dokládá například česko-polská biosférická rezervace UNESCO Krkonoše – Karkonosze, vyhlášená v roce 1992. Pančavská louka a Úpské rašeliniště jsou součástí seznamu mokřadů mezinárodního významu, vrcholové partie – Krkonošská tundra – jsou součástí tzv. Corine Biotopes, tedy mezinárodně významných biotopů Evropy, a nejcennější části Krkonoše jsou součástí evropské soustavy Natura 2000.

Správa národního parku uspořádala k výročí založení KRNAP řadu akcí, které jsou otevřené k účasti veřejnosti. Například jsou to výstavy:

Z historie firmy Detona – Krkonošské muzeum Paseky n. Jiz., 3. 5. – 26. 4. 2009

Z historie paseckých hasičů – Krkonošské muzeum Paseky n. Jiz., 17. 5. – 31. 10.

Výstava prací ZUŠ Vrchlabí – Krkonošské muzeum Vrchlabí, 29. 5. – 6. 7.

Práce dětí ze speciální MŠ a ZŠ Vrchlabí – HIS Vrchlabí, 3. 6. – 15. 6.

Krkonoše vnitřní a vnější – Krkonošské muzeum Vrchlabí, 4. 6. – 29. 6.

Řemeslnické léto – HIS Vrchlabí, 19. 6. – 7. 9.

*Jakub Kašpar, tiskový mluvčí MŽP
Foto autor*

Sněžné jámy, romantika, která už několikrát ve vánici „ukázala zuby“.

Vrchol Szrenice s chatou je už na polské straně hranice.

KRUŠNOHORSKÁ RAŠELINIŠTĚ – MOKŘAD MEZINÁRODNÍHO VÝZNAMU

Náměstek ministra životního prostředí František Pelc a ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR František Pojer spolu se zástupci Karlovarského, Ústeckého kraje a obcí 14. května 2008 slavnostně vyhlásili Krušnohorská rašeliniště v pořadí již dvanáctým českým mokřadem mezinárodního významu.

„Statut mokřadu mezinárodního významu má přispět k větší ochraně zranitelných a ohrožených přírodních biotopů,“ řekl náměstek Pelc.

Krušnohorská rašeliniště jsou unikátním komplexem hřebenových, rozvodnicových a svahových ra-

šelinišť, vzniklých na suťových vývěrech podzemních vod. Součástí mokřadu jsou Cínovecké rašeliniště, Novodomské rašeliniště, Svatošebestiánská, Kovářská, Božídarské rašeliniště a Rolava. Mokřad patří do dvou ptačích oblastí, kterými jsou Novodomské

Rašeliniště červené blato z oblasti Kovářská.

Rašeliniště Pod Macechou, také z oblasti Kovářská.

Velké jeřábí jezero z oblasti Rolavy.

Zleva: Libuše Vlasáková (MŽP – zástupkyně Českého ramsarského výboru), náměstek František Pelc, ředitel AOPK František Pojer, starosta Božího Daru Jan Horník a Antonín Terber, radní Ústeckého kraje.

Účastníci se vydali i na terénní prohlídku Krušnohorských rašelinišť.

rašeliniště – Kovářská a Východní Krušné hory. Celková rozloha mokřadu je 11 224 hektarů. Některá z rašelinišť mají ochranný statut národní přírodní rezervace, národní přírodní památky (Velké jeřábí jezero) či přírodní památky.

Vyhlášení Krušnohorských rašelinišť mokřady mezinárodního významu má v budoucnu ochránit ne-

env.cz, oficiální stránky Ramsarské úmluvy o mokřadech: <http://www.ramsar.org>

Eva Veverková, tiskové oddělení MŽP

*Foto: Vít Tejrovský, Radek Fišer
a Libuše Vlasáková, MŽP*

DVA MILIÓNY ZA PORUŠENÍ ZÁKONA O ODPADECH

Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Plzeň, udělila společnosti Ister, s.r.o., pokutu ve výši 2 200 000 Kč za porušení zákona o odpadech.

Společnost porušila zákon o odpadech tím, že od března do listopadu roku 2007 navezla do bývalého dobývacího prostoru v k.ú. Chodová Planá celkem 8 203 tun odpadů (suť, cihly, obkládačky, sádkokarton, zeminu, beton, rostlinný odpad). V tomto prostoru měla společnost oprávnění odstraňovat odpady pouze v době od června 2006 do března 2007. Oprávnění, tedy souhlas kraje k provozování zařízení, totiž bylo rozhodnutím MŽP zrušeno 13. 3. 2007. Od tohoto okamžiku se odpady v daném zařízení nesměly odstraňovat. Společnost Ister však ve své činnosti pokračovala, svým klientům předkládala zrušené povolení a vykazovala se jako osoba oprávněná k převzetí odpadů. Tímto koná-

ním ovšem způsobila, že se všichni tito klienti dostali do konfliktu se zákonem o odpadech, neboť předali odpad osobě, která nebyla oprávněna k jeho převzetí. V současné době zahajuje OI ČIŽP Plzeň správní řízení o uložení pokuty s 24 takovými klienty. Podle posledních zjištění inspekce, společnost Ister stále odpady přebírá a v prostoru odstraňuje. Svým klientům stále tvrdí, že je oprávněnou osobou k jejich převzetí. Je tedy pravděpodobné, že okruh postižených klientů se ještě rozšíří.

Česká inspekce životního prostředí proto upozorňuje a varuje všechny firmy, aby si řádně prověřily, zda majitelé podobných zařízení mají platný souhlas KÚ k provozování zařízení k odstraňování nebo využívání odpadů.

Společnost Ister, s.r.o., se proti pokutě odvolala k MŽP. To však odvolání zamítlo a potvrdilo správnost rozhodnutí ČIŽP.

Ivana Awwadová, mluvčí ČIŽP

ZPRÁVY ZE SPRÁVY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zprávy v této rubrice pocházejí z tiskového a informačního servisu Ministerstva životního prostředí a dalších resortních a spolupracujících organizací, které jsou za zprávami uvedeny jako zdroj. Zprávy jsou redakčně kráceny a upraveny.

MINISTR BURSÍK HOSTEM PŘELOMOVÉ KONFERENCE GUVERNÉRŮ USA O KLIMATU

Vicepremiér a ministr životního prostředí Martin Bursík se 17. a 18. dubna 2008 zúčastnil dvoudenní konference amerických guvernérů na světoznámé univerzitě v Yale, kde byla ratifikována důležitá výzva americkým prezidentským kandidátům k boji se změnou klimatu.

Na konferenci *Yale Conference of Governors on Climate Change* američtí guvernéři ze států Arizona, Colorado, Delaware, Florida, Illinois, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, New Mexico, New York, Oregon, Virginia a Washington podepsali společnou deklaraci *Governors' Declaration on Climate Change* (<http://research.yale.edu/envirocenter>), v níž vyzvali představitele Kongresu Spojených států a současné kandidáty na post prezidenta USA, aby společně a co nejdříve začali pracovat na jednotné americké politice ochrany klimatu.

Ministr Bursík byl pozván jako významný evropský politik, který se angažuje v problematice změn klimatu a prezentoval politiku Evropské unie, týkající se právě prevence a adaptace na globální změnu klimatu.

Ministr Bursík se v průběhu svého programu také setkal s evropskými studenty z Yale, aby s nimi diskutoval právě o změně klimatu a udržitelné energetice.

*Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP,
upraveno, doplněno (red)*

PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍHO PORADENSTVÍ V ČR

CENIA – česká informační agentura životního prostředí se bude podílet na zajištění Rozvojového programu environmentálního poradenství v České republice na roky 2008 – 2013. Na Program budou následně navazovat koncepční a metodické materiály zpracované především do formy realizačního plánu, který bude obsahovat konkrétní aktivity v jednotlivých opatřeních, včetně odpovědností a způsobu sledování efektivity.

Environmentální poradenství je soubor služeb, které pomáhají občanům i specifickým cílovým skupinám při řešení konkrétních otázek a životních situací souvisejících s životním prostředím. Poradenství je založeno především na preventivní péči o životní prostředí a na spolupráci a komunikaci mezi státní správou, samosprávou, vědeckým výzkumem, veřejností a podnikateli.

Zkušenosti stávajících environmentálních poraden ukazují, že trvale roste potřeba i zájem o kvalifiko-

vané environmentální poradenské služby na místní, regionální a národní úrovni.

Koordinace a administrace Rozvojového programu environmentálního poradenství v České republice pro období 2008 – 2013 bude zajištěna Ministerstvem životního prostředí (odborem environmentálního vzdělávání). MŽP též zajistí finanční prostředky ze svého rozpočtu na podporu rozvoje sítí poraden a vybrané služby související s implementací programu.

Podpora projektů jednotlivých poraden bude realizována prostřednictvím Operačního programu Životního prostředí v oblasti podpory 7.1., z programu poskytování dotací MŽP na projekty nestátních neziskových organizací a dalších zdrojů mimo resort MŽP.

Kontakt: evvo@cenia.cz

*CENIA – česká informační agentura
životního prostředí*

ODLOV NEPŮVODNÍCH DRUHŮ RYB SE VYPLATIL

V loňském roce provedla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Brno, odlovy nepůvodních druhů ryb na lokalitách, vybudovaných z prostředků krajinotvorných programů, sloužících především jako místa reprodukce obojživelníků. Během několika let od jejich vybudování byly totiž tyto vodní plochy spontánně zarybněny místními rybáři, došlo na nich k rychlému rozmnožení nepůvodních druhů ryb, především karase stříbříteho, a lokality jako místo reprodukce obojživelníků zanikaly.

Průhlednost vody na těchto plochách byla někdy i méně než 15 cm, zcela chyběl zooplankton, byl zastaven jakýkoliv růst mokřadní makrovegetace. V letošním roce je již na první pohled vidět výsledek

loňských odlovů. Provedený management umožnil v letošním roce návrat obojživelníků na původní lokality reprodukce. Průhlednost vody je na všech odlovených vodních plochách více než jeden metr. Na všech lokalitách dochází k opětovnému zarůstání mokřadní makrovegetací.

Na místech, na kterých se díky vysokému predáčnímu tlaku karasů stříbřitých nedařilo nalézt žádná larvální stádia obojživelníků, je dnes dno pokryto souvislou vrstvou pulců skokanů a ropuch. Jedním z míst, kde proběhl odlov s cílem zlepšit podmínky místních populací obojživelníků, je i Omická bažinka, vybudovaná v roce 2001 jako rozsáhlý systém mokřadních biotopů v rámci Programu péče o krajinu MŽP.

V loňském roce se podařilo díky nízkému stavu vody tuto lokalitu zcela zbavit nepůvodních druhů ryb. Zkušenosti bohužel ukazují, že tato managementová opatření budou muset být na lokalitách periodicky opakována. Při letošních kontrolách lokalit, které byly v loňském roce sloveny, již bylo na některých z nich prokázáno vysazení nepůvodních druhů ryb.

Je zřejmé, že bez pravidelné péče o mokřadní biotopy a bez pravidelné redukce obsádky by opětovně během několika následujících let došlo k jejich naprosté devastaci nepůvodními druhy ichtyofauny, a jejich význam jako místa reprodukce obojživelníků by tak opět zcela zanikl.

AOPK ČR, oblast Brno

Foto: www.ochranaprirody.cz

UŽ NĚKOLIK DESETILETÍ SLAVÍME 22. DUBEN JAKO DEN ZEMĚ

Dne 22. 4. 1970 proběhla ve Spojených státech amerických první kampaň pod názvem Den Země. Žádala zvýšit energetickou účinnost a hledat obnovitelné zdroje energie, recyklovat materiály

a odpady, vyloučit z používání chemikálie a odpady, které ničí ozónovou vrstvu Země atd.

Kampaň měla za cíl prosadit otázku ochrany životního prostředí do politické diskuse a podpořit veřejný zájem o tuto problematiku. Inicioval ji americký senátor Gaylord Nelson za podpory ostatních amerických politiků. V roce 1970 se jí zúčastnily milióny občanů USA, zejména studentů základních, středních a vysokých škol. Kampaň měla nebývalý ohlas a dala vzniknout tradici oslav Dne Země jako mezinárodního svátku životního prostředí.

V roce 1990 se k americké tradici připojily i další země. Akce se pořádaly ve 140 státech a zúčastnilo se jich téměř 200 miliónů lidí. Pochody, soutěže, koncerty, festivaly, ekotryhy, úklidové akce a jiné aktivity se konaly na 3 600 místech. Ze Dne Země 1990 se tak stala největší veřejností organizovaná aktivita v historii.

Od roku 1990 slavíme 22. duben jako světový svátek životního prostředí i v České republice. Důležité je, že Den Země nadále zůstává veřejnou akti-

vitou a umožňuje i té nejmenší organizaci nebo jednotlivcům zařadit svůj, byť drobný, příspěvek k péči o životní prostředí do celostátního a celosvětového kontextu. Den Země umožňuje výrazněji oslovit jak širokou veřejnost, tak i politické a ekonomické představitele s nabídkou ochrany přírody a životního prostředí. Den Země vždy podporuje také řada významných organizací, osobností, vědců i politiků.

V rámci akcí k tomuto významnému dni Ministerstvo životního prostředí ČR již podruhé vyhlásilo zastřešující kampaň nazvanou Jaro pro Zemi. Jejím cílem je přitáhnout pozornost lidí k ochraně přírody a životního prostředí prostřednictvím propagace desítek akcí a programů, které se pro veřejnost nabízejí v celé České republice. Kampaň Jaro pro Zemi je otevřena všem organizátorům, nezahrnuje pouze akce organizované ministerstvem a začíná prvním jarním dnem – tedy 21. březnem – a končí Světovým dnem životního prostředí 5. června. Loni se do této kampaně přihlásilo více než 110 akcí v celé republice.

V letošním roce Jaro pro Zemi zahájila výtvarná soutěž pro děti s názvem Můj kousek Země. V souvislosti se Dnem Země se MŽP zapojilo do některých akcí ve Středisku ekologické výchovy hl. města Prahy v Toulcově dvoře. Součástí Jara pro Zemi je i Týden udržitelného rozvoje, promítání filmů z MFF Ekofilm pro školy i veřejnost a oslavy Evropského dne parků (24. května). Jaro pro Zemi oficiálně končí na Světový den životního prostředí 5. června, kdy se mj. předávají Ceny Josefa Vavrouška, udělované Nadací Partnerství a Nadací Charty 77.

Více informací o jednotlivých akcích najdete na <http://env.cz/jaroprozemi>.

Michaela Skálová,
tiskové oddělení MŽP,
upraveno (red)

DEN ZEMĚ V TOULCOVĚ DVOŘE

Jako každoročně, konala se v sobotu 19. 4. 2008 ve Středisku ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr oslava Dne Země, která se stala součástí kampaně Jaro pro Zemi 2008. Den Země byl úspěšný i přesto, že ve středisku právě probíhá rekonstrukce hlavního dvora. Počasí oslavám moc neprálo, ale

Filmy o ohrožených druzích a rezervacích v Ozvěnách Ekofilmu.

Vernisáž výstavy Ekofór.

Hudební festival na zahradě mateřské školy.

Třídění odpadu jako hra.

i navzdory občasnému dešti se aktivity, vystoupení a prezentace odehrávaly jak na hospodářském dvoře u koní, tak v přírodním areálu, na zahradě mateřské školy a na dalších místech. Velký zájem měli malí i velcí návštěvníci o řadu soutěží, bubnování s Nadačním fondem Drum circle i o již tradiční Ozvěny Ekofilmu, které připravilo Ministerstvo životního prostředí.

Marta Nováková,
oddělení propagace MŽP, upraveno (red)
Foto autorka a Jan Chváta (Toulcův dvůr)

FINANČNÍ ZDROJE NA OCHRANU PŘÍRODY A KRAJINY

Odborný seminář o finančních zdrojích na ochranu přírody a krajiny určený pro zástupce samospráv, pracovníky v ochraně přírody, nevládní neziskové organizace a další zájemce proběhl 10. dubna v budově Krajského úřadu Libereckého kraje. Zorganizovala ho Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Liberec, spolu s odborem rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí Krajského úřadu Libereckého kraje. Cílem semináře bylo podat srozumitelnou formou informaci o dotačních titulech, ze kterých lze čerpat finanční prostředky na projekty zaměřené na ochranu přírody a krajiny. V jednotlivých prezentacích zazněly informace o finančních nástrojích, jako je např. Program péče o krajinu, Program revitalizace říčních systémů, Program stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu, Grantový fond Libereckého kraje a Operační program Životní prostředí. Informace byly doplněny příklady již realizovaných akcí zejména z území Libereckého kraje. Účastníci semináře měli možnost vyslechnout příspěvky nejen pracovníků Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, ale i Ministerstva životního prostředí, Krajského úřadu Libereckého kraje. Celkově byl seminář hodnocen jako přínosný. Mnozí účastníci vznesli návrhy na konání dalších seminářů s touto problematikou, proto bude AOPK ČR v pořádání obdobných akcí pokračovat. Podrobnější údaje nejen o semináři, ale i o finančních nástrojích na ochranu přírody lze získat na webových stránkách AOPK, středisko Liberec, www.liberec.nature.cz.

Mgr. Šárka Mazánková,
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
středisko Liberec, zástupce vedoucího střediska

ENERGETIKA HLAVNÍM TÉMATEM TÝDNE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Symbolicky na Den Země zahájil ministr životního prostředí Martin Bursík cyklus přednášek Týden udržitelného rozvoje. Letos mohli zájemci po tři dny v prostorách Hrzánského paláce a v sídle Evropské komise v Praze shlédnout prezentace a diskutovat o tématech, jako je změna klimatu a udržitelná energetika. Konkrétně se hovořilo zejména o využívání obnovitelných zdrojů energie a jejich roli při snižování emisí skleníkových plynů. Letošní ročník se zaměřil nejen na konkrétní příklady

Zdroj: www.tur2008.cz

O zahájení Týdne udržitelného rozvoje byl velký zájem.

Zahájení Týdne udržitelného rozvoje. Zleva: moderující Veronika Hunt Šafránková, velvyslankyně Švédska Catherine von Heidenstam, ministr Martin Bursík a velvyslanec Francie Charles Fries.

užití obnovitelných zdrojů, ale také na jejich potenciál, efektivnost, na otázku úspor energií a na téma energetické soběstačnosti.

„Musíme hledat odpovědi na výzvy, které přináší změna klimatu, zvyšující se závislost na ropě a ostatních fosilních palivech a s tím související zvyšující se ceny energií,“ uvedl ministr Bursík a dodal, že využití obnovitelných zdrojů energie můžeme chápat jako jedno z prioritních řešení změn klimatu. Zvýšené užívání obnovitelných zdrojů navíc přispívá k větší rozmanitosti používané energie a k zajištění větší energetické bezpečnosti.

Kromě intenzivního omezování emisí je také potřeba věnovat zvýšenou pozornost přímé podpoře technologických inovací. Mnohem vyšší budou muset být investice do nových energetických technologií, které sníží riziko klimatických změn a zároveň zajistí další hospodářský rozvoj. Kromě toho ministr Bursík vidí ještě další možnosti jako například vhodný energetický mix, podporu obnovitelných zdrojů, zvyšování energetické účinnosti při výrobě energie, ekologickou daňovou reformu, podporu a rozvoj šetrné dopravy, které kromě jiného mohou přispět k zajištění udržitelnosti v oblasti energií a klimatu.

O své praktické poznatky se do Česka přijeli podělit také experti z Francie a Švédska, tedy ze zemí, které společně s námi budou od léta tvořit tzv. předsednickou trojku v Radě EU. „Změna klimatu a energetika patří k hlavním prioritním tématům našich předsednictví

Po zahájení organizátoři účastníkům nabídli bioobčerstvení.

a rádi využijeme každé příležitosti k rozproutání odborné i veřejné debaty v tomto směru,“ dodal ministr.

Týden udržitelného rozvoje již tradičně uspořádalo Ministerstvo životního prostředí ČR. Více informací na www.tur2008.cz.

Barbora Petrová,
tiskové oddělení MŽP, upraveno (red)
Foto Eva Veverková (MŽP)

MINISTR BURSÍK JEDNAL S OECD

Místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík se 25. dubna sešel s generálním tajemníkem Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) Angelem Gurriou. Jednal s ním o výstupech Hospodářského přehledu České republiky v návaznosti na prioritní otázky ochrany životního prostředí.

Ministr Bursík i generální tajemník OECD se shodli na nutnosti věnovat se v rámci reformních kroků, včetně těch daňových, oblasti energetiky a ochrany životního prostředí. Důraz je třeba klást na úspory energií, na zvýšení účinnosti energetických a materiálových toků při zajišťování ekonomického růstu, na prosazování obnovitelných zdrojů a na jasné propojení těchto otázek s problematikou změny klimatu.

Členské státy OECD mohou významnou měrou ovlivnit přenos pozitivních zkušeností nejen v rámci samotné organizace, ale také do nově se rozvíjejících ekonomik a do hlavních rozvojových států. Generální tajemník OECD nabídl součinnost s předsednictvím ČR v Radě EU v oblasti změny klimatu, kde OECD disponuje značnou expertízou. OECD je připravena spolupracovat aktivně s Českou republikou při završování mezinárodního jednání o dalším uspořádání mezinárodního klimatického režimu, včetně finančních a ekonomických nástrojů, po roce 2012.

Hospodářský přehled ČR, který den předtím prezentoval tajemník Gurria a předseda vlády ČR v Praze, pozitivně hodnotil snižování přímého zdanění obyvatelstva směrem ke zdanění spotřeby energetických a materiálových vstupů v zájmu větší účinnosti ekonomiky. Kriticky se ale vyjádřil k pomalu

postupujícímu zlepšování infrastruktury, zvláště pak k velmi slabému postavení železniční nákladní přepravy. Vyzval také vládu, aby pečlivěji zvažovala ekonomický přínos podpory investic na „zelené louce“.

*Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP*

MAPA ROKU 2007 PRO ČESKOU GEOLOGICKOU SLUŽBU

V rámci jubilejního 10. ročníku kartografické soutěže Mapa roku, pořádané Kartografickou společností České republiky, získala nová Geologická mapa České republiky 1 : 500 000 (J. Cháb, Z. Stránil, M. Eliáš) v kategorii Samostatná kartografická díla první cenu. Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže proběhlo v rámci mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy 25. 4. 2008. Do kategorie Samostatná kartografická díla bylo přihlášeno 73 mapových děl od 30 producentů, mezi nimi i renomované soukromé firmy. Toto prestižní ocenění je významným impulsem pro kolektiv pracovníků GIS a Vydavatelství ČGS pod vedením Mgr. Roberta Tomase, PhD., a RNDr. Zuzany Krejčí, CSc., do další práce v oblasti produkce map a rozvoje metod digitální kartografie.

Zpráva ČGS

ÚKLID MORAVSKÉHO KRASU

Každoroční jarní úklid Moravského krasu proběhl na konci měsíce dubna. Za vydatné pomoci žáků a studentů škol i jejich učitelů, místních občanů, jeskyňářů, hasičů a dalších dobrovolníků byla pracovníky Správy CHKO Moravský kras uklizena většina turisticky navštěvovaných míst Moravského krasu. Nejintenzivněji úklid probíhal v sobotu 26. dubna za účasti několika stovek lidí, především žáků a studentů škol. Úklid by nemohl probíhat bez materiální či jiné podpory řady subjektů. Díky nim byla zajištěna doprava účastníků, rozmístění kontejnerů na odpad atd.

AOPK ČR, CHKO Moravský kras, zkráceno (red)

Foto: Marta Antonínová, www.ochranaprirody.cz

CHRÁNĚNÉ LOŽISKOVÉ ÚZEMÍ KOTEL

Ministerstvo životního prostředí podle ust. § 17 odst. 1 horního zákona a v souladu s vyhláškou č. 364/1992 Sb., o chráněných ložiskových územích, na základě návrhu organizace Diamo, státní podnik, stanovilo dne 24. dubna 2008 chráněné ložiskové území (CHLÚ) pro ložisko uranu Osečná – Kotel.

Stanovením CHLÚ se automaticky nepředjímá těžba předmětného nerostu ani nezakládá právní nárok na budoucí těžbu. Jeho stanovením zajišťuje stát ochranu ložiska proti znemožnění nebo ztížení jeho budoucího využívání. Ochrana ložisek je zájmem státu. Návrh na stanovení CHLÚ je organizace povinná podat ze zákona a rozhodnutím o stanovení CHLÚ jí nevzniká právní nárok na další kroky směřující k využívání ložiska.

*Jarmila Krebsová,
tiskové oddělení MŽP*

OVCE V ČESKÉM STŘEDOHOŘÍ

Na více lokalitách v Chráněné krajinné oblasti České středohoří začala společně s pěkným počasím v květnu pastva ovcí. Ovčáci se svými stády se pohybují hlavně v oblasti lounských kopců, jako je Raná, Oblík, Číčov, Brník, Srdov, Křížové vršky, ale i okolí Litoměřic (Holý vrch, Hradiště, Rado-býl), a to včetně maloplošných chráněných území. K vidění budou postupně na jednotlivých lokalitách až do července.

Bohatství flóry a fauny Českého středohoří je dáno také historickým způsobem hospodaření v krajině, ke kterému patřila i pastva. V důsledku absence pastvy jsou nejohroženější stepní lokality, které tak postupně zarůstají křovinami a expanzivními vysokými travinami, což vede k potlačování konkurenčně slabších druhů rostlin nízkostébelnatých trávníků včetně cenných a chráněných (např. koniklec otevřený, hlaváček jarní, kozinec rakouský, kozinec bezlodyžný, kavyly) a k druhovému „chudnutí“ stepí. Současně vede i ke snížení druhového bohatství fauny, hmyzu zejména.

Správa CHKO České středohoří se proto pokouší alespoň do nejcénnějších lokalit tento tradiční

Pastva ovcí do Chráněné krajinné oblasti České středohoří patří.

způsob hospodaření vrátit. Náhradní způsoby péče o lokality (odkřovování, kosení) nemohou z dlouhodobého hlediska nahradit pozitivní vliv pastvy (prosvětlení porostů, sešlap a narušení drnu pro vytvoření ploch pro zapadnutí semen atp.).

Pastva podporuje růst i takových rostlin, jako jsou koniklece.

Ovce a kozy jsou tedy velkými pomocníky ochranářů. Je zbytečné mít obavy z toho, že by mohly poškodit přírodní prostředí Českého středohoří.

AOPK ČR, CHKO České středohoří
Foto: www.ochranaprirody.cz

SVĚTOVÝ DEN PTAČÍHO ZPĚVU

Už 25 let se 2. květen slaví jako Světový den ptačího zpěvu. První veřejné jarní vítání ptačího zpěvu zorganizovali milovníci ptactva v britském Birminghamu v květnu 1983.

Na nejrůznějších místech republiky se proto tento a následující dny nabízely ornitologické výpravy a vycházky k Vítání ptačího zpěvu. Vyžadovaly sice výjimečně brzké probuzení, ale nevšední zážitek při krásném jarním počasí jistě stál za to. Kdo se na žádnou akci v terénu nedostal, mohl hlasy ptáků obdivovat alespoň z okna nebo na internetových stránkách Českého rozhlasu.

Ptáci jsou významným indikátorem zdravého životního prostředí. Bohužel, více než 60% ptačích druhů žijících v České republice patří do kategorie ohrožených. Postiženy jsou především druhy zemědělské krajiny, v posledních letech ale zaznamenávají významné úbytky i druhy dříve hojné, jako je vrabec domácí nebo racek chechtavý. Ptáky ohrožují především dva faktory – narušování potravního řetězce (například hnojení průmyslovými hnojivy a další po-

Odchycené pěvce je třeba ze sítě co nejdříve a nejšetrněji vyprostit.

užívání agrochemikálií) a mizení jejich přirozeného prostředí (obecně snižování pestrosti nejenom druhů rostlin a živočichů, ale také typů ekosystémů a mozaikovitosti krajiny).

Ochrana ptáků stála vlastně za vznikem současné celoevropské soustavy chráněných území evropského významu Natura 2000. Právě směrnice na ochranu ptáků z roku 1979 dala soustavě Natura 2000 základ, na němž stojí dodnes. V České republice je pod značkou Natura 2000 vyhlášeno bezmála 40 ptačích oblastí (jejich kompletní seznam a podrobné informace jsou na stránce <http://www.natura2000.cz>).

Pomoci ptákům lze celou škálou aktivit a opatření od těch nejjednodušších, které může udělat prakticky každý (zimní přikrmování, vyvěšování budek, pestrá zahrada), až po rozsáhlejší managementová opatření (například agroenvironmentální či ekologické metody zemědělství, snižování dávek umělých hnojiv apod.).

Kam pro informace o ochraně ptactva: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (www.nature.cz), Agroenvironmentální opatření (www.agroenvi.cz), BirdLife International (www.birdlife.org), Česká společnost ornitologická – ptačí budky, napajedla, zimní přikrmování (www.birdlife.cz), Český svaz ochránců přírody (www.csop.cz), Hlas pro tento den – Český rozhlas (<http://www.rozhlas.cz/hlas>), Natura 2000

Vítání ptačího zpěvu 4. května v Hoříně u Mělníka. Z chladného oparu se vynořuje mělnický zámek.

Slavík obecný.

v ČR (www.natura2000.cz), Zvíře v nouzi – ČSOP (www.zvirevnouzi.cz), Živá zahrada – ČSOP (<http://www.csop.cz/zivazahrada>).

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, kráceno (red)
Foto autor*

CHOTĚBOŘSKÉ TRYLKOVÁNÍ

Na tradičním vítání ptačího zpěvu s názvem Chotěbořské trylkování se v sobotu 10. května 2008 v brzkém jitra sešlo sedmnáct lidí u terénní stanice ČSOP Chotěboř. Název je tak trochu zavádějící, nicméně tradice vznikla přímo ve městě Chotěboř, která je na jižní hranici CHKO Železné hory. Město samo poskytovalo jen omezený počet pozorovaných druhů, a tak se již v loňském roce využilo vlakového spojení do obce Sobíňov, která je také obcí hraniční, aby se zde nad nivou řeky Doubravy uskutečnila vycházka za ptáky.

Součástí akce byl nejenom náslech zpěvu ptáků, ale i vycházka do širšího okolí, povídání o životě ptáků a jejich ochraně a nakonec i několik ukázek

Z Chotěbořského trylkování.

ptáků odchycených. Celkem bylo slyšeno a pozorováno 45 druhů ptáků. K zajímavým druhům jistě patřila cvrčilka zelená, jejíž hlas je zaměňován s kobylkou, nebo přelet sedmi labutí velkých. Účastníci akce si odnášeli zážitky z viděných a slyšených ptačích druhů, ale také informační materiály o ptácích, ochraně přírody a CHKO Železné hory.

*AOPK ČR, CHKO Železné hory
Foto: www.ochranaprirody.cz*

SETKÁNÍ SPRÁVY CHKO JESENÍKY SE STAROSTY OBCÍ

Setkávání a komunikace s partnery jsou vždy prospěšné a Správa CHKO Jeseníky považuje obce za významné partnery ochrany přírody, a proto pozvala starosty obcí na 6. května do příjemného prostředí lázní Karlova Studánka na půldenní setkání.

Po úvodním slovu ředitele Lázní Karlova Studánka a vedoucího Správy CHKO Jeseníky následovaly informace o činnosti správy, zásadách stavební činnosti ve vztahu k ochraně krajinného rázu Jeseníků a zamyšlení nad vztahem ochrany přírody a velice dynamicky se rozvíjejícího cestovního ruchu, s nímž řada obcí při úvahách o své budoucnosti počítá.

Přítomné starostky a starostové si vedle jistě zajímavých informací a postřehů odnesli knihu Chráněná krajinná oblast Jeseníky, která byla začátkem roku 2008 vydána ve spolupráci Správy CHKO Jeseníky a občanského sdružení Actaea.

Závěrečným bodem programu byla prohlídka nového provozu lázní se zasvěceným výkladem ředitele MUDr. Vrabce. Účast 19 starostek a starostů z celkových 33 při vytížení osob na těchto postech svědčí o zájmu o dění v ochraně přírody i vhodnosti právě takových setkání.

AOPK ČR, CHKO Jeseníky

22. KVĚTEN – MEZINÁRODNÍ DEN BIODIVERZITY

UNEP (Program OSN pro životní prostředí) vyhlásil čtvrtek 22. května Mezinárodním dnem biodiverzity. Biodiverzita, jinými slovy biologická rozmanitost, je jednoslovné vyjádření bohatství rostlinných a živočišných druhů, ale také nejrozličnějších typů ekosystémů.

Letos byl tento svátek zaměřen na téma Biodiverzita a zemědělství, tedy především na formy zemědělství šetrné k životnímu prostředí.

Ministerstvo životního prostředí zařadilo Mezinárodní den biodiverzity do kalendáře kampaně Jaro pro Zemi. Jednou z letošních akcí bylo i květnové slavnostní vyhlášení Krušnohorských rašeliníšť českým mokřadem mezinárodního významu či nedávný podpis Memoranda porozumění o ochraně středoevropské populace dropa velkého.

V České republice podporují šetrné způsoby hospodaření tzv. agroenvironmentální opatření Programu rozvoje venkova, mezi které patří například podpora ekologického zemědělství, tituly pro hospodaření na travních porostech a orné půdě (biopásy, zatravňování orné půdy).

Ekologičtí zemědělci nepoužívají umělá hnojiva, pomáhají zachovat a zvyšovat úrodnost půdy přiměřeným hnojením statkovými hnojivy, vyváženými osevními postupy se zastoupením bobovitých rostlin či mezplodin. V ekologických chovech jsou zvířata ustájena přirozenými způsoby, mají možnost výběhu a pastvy, důležitá je jejich pohoda. Zamezení kontaminace vody a půdy přispívá ke zvýšení úrodnosti půdy, mikrobiální aktivity v půdě a zvýšení pestrosti rostlinných i živočišných druhů v krajině. Pro zvýšení biodiverzity v krajině je velmi důležité zachovat potravní zdroje a místo pro

úkryt drobných živočichů. Absence herbicidů či umělých hnojiv pomáhá pestrosti flóry a tím například zachování populací motýlů apod.

Na webových stránkách MŽP (www.env.cz) je řada informací k agroenvironmentálním opatřením a dalším dotačním programům podporujícím ochranu přírody a zachování biologické rozmanitosti. Vedle letáků (Argumenty pro ekologické zemědělství; Biopásky – leták a příručka; Luční bahňák; Chřástal polní) to jsou ma-

teriály Finanční zdroje na ochranu přírody a krajiny; Agroenvironmentální opatření ČR 2007 – 2013; a Využívání ekonomických nástrojů v ochraně přírody a krajiny. Množství informací je k dispozici také na webových stránkách Ministerstva zemědělství (www.mze.cz). Další informace: <http://www.cbd.int>, <http://www.chm.nature.cz>, <http://www.agroenvi.cz>, <http://www.pro-bio.cz>

Eva Veverková, tiskové oddělení MŽP

اليوم الدولي للتنوع البيولوجي
التنوع البيولوجي والزراعة

国际生物多样性日 生物多样性与农业

International Day for Biological Diversity
BIODIVERSITY & AGRICULTURE

Journée internationale de la diversité biologique
BIODIVERSITÉ ET AGRICULTURE

Международный день биоразнообразия
БИОРАЗНООБРАЗИЕ И СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

Día Internacional de la Diversidad Biológica
BIODIVERSIDAD Y AGRICULTURA

22.05.2008
www.cbd.int

Plakát k mezinárodnímu roku biodiverzity.
Zdroj: <http://www.cbd.int/>

CELOSVĚTOVÁ AKCE MILIARDA STROMŮ PRO PLANETU ZEMI POKRAČUJE

Úspěšná kampaň Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) Miliarda stromů pro planetu Zemi (The Billion Tree Campaign) pokračuje i v letošním roce. Iniciativa, s níž přišli nositelka Nobelovy ceny míru Wangari Maathai a monacký kníže Albert II., znamenala za první rok vysazení více než dvou miliard stromů po celém světě, čímž dvakrát překonala vlastní cíl. UNEP proto v kampani, která má za cíl rozšiřování zeleně ve světě a mimo jiné tak pomoci zmírnit klimatické změny, pokračuje i v letošním roce.

Záměrem je vysadit alespoň 6,7 miliardy stromů, což znamená zhruba jeden strom na každého obyvatele planety. Cílem je dosáhnout této hranice do klimatického summitu OSN v prosinci 2009 v dánské Kodani. Češi už v rámci kampaně v loňském roce vysadili více než 133 tisíc stromků.

Stromy pohlcují skleníkový plyn oxid uhličitý, ale také pomáhají zvládat důsledky klimatických změn – absorbovat zvýšené srážky či naopak udržet vláhu v krajině v delších obdobích sucha. Zvláště městská zeleň má velký význam. Kromě toho, že produkuje kyslík, zachycuje také prachové částice, které jsou zásadním problémem městského ovzduší nejen v Česku. Koruna stromu zachytí desetkrát více prachu než stejná plocha trávníku.

Zapojit se do kampaně může naprosto kdokoli, od jednotlivců, přes školy, zájmové organizace, podniky až po obce a města. Veškeré informace, včetně přihlašovacích formulářů, jsou k dispozici na internetových stránkách kampaně na adrese <http://www.unep.org/billiontreecampaign>.

Marta Nováková, oddělení propagace MŽP

MINISTERSTVO NA EKOLOGICKÝCH VELETRŽÍCH

Ministerstvo životního prostředí společně se Státním fondem životního prostředí ČR, Agenturou ochrany přírody a krajiny, CENIA – českou informační agenturou životního prostředí, Výzkumným ústavem vodohospodářským T.G.M. a Českým hydrometeorologickým ústavem představilo své priority v rámci Ekologických veletrhů Brno, 20. – 22. května 2008.

Pracovníci odborných útvarů společně poskytovali návštěvníkům dvou veletrhů s názvy Vodovody – Kanalizace (VOD-KA) a Veletrh techniky pro tvorbu a ochranu životního prostředí EnviBrno v pavilonu D brněnského výstaviště informace o dotačních možnostech z Operačního programu Životní prostředí. Další informace byly zaměřeny především na oblast vodního hospodářství, nakládání s odpady i na zlepšování stavu přírody a krajiny.

Významnou součástí veletrhů byl rovněž odborný doprovodný program. Již tradičně MŽP připravilo ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu a českými univerzitami mezinárodní vědeckou konferenci zaměřenou na problematiku účetnictví a repor-

tingu udržitelného rozvoje ve dnech 19. – 21. května 2008.

Ministerstvo životního prostředí podporuje ověřování aktivit a přístupů v protipovodňové ochraně, především za pomoci přírodě blízkých opatření, a tak na veletrzích byly k dispozici praktické ukázky ve výstavním bazénu, včetně doprovodných prezentací a konzultací pro zástupce státní správy a samosprávy, projektanty, investory, správce vodních toků a povodněmi dotčené obyvatele. Přímo na výstavišti bylo možné se seznámit s ukázkami mobilních hrazení, ochrany objektů, kanalizací, se stroji pro manipulaci a evakuaci a čerpací technikou. MŽP zde prezentovalo také modely vodoměrné stanice. Cílem této prezentace bylo nabytí praktických zkušeností s realizací možných protipovodňových opatření, s jejich funkčností, efektivitou a technikou náročností. Dají se zhodnotit právě při využívání finančních prostředků OPŽP.

O expozici resortu životního prostředí byl na brněnském výstavišti velký zájem, lidé se dozvěděli o možnostech dotací, například pro domácnosti na ekologické vytápění, pro zlepšování kvality ovzduší, na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik, pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu, pro odstraňování starých ekologických zátěží, na udržitelné využívání zdrojů energie a pro zlepšování stavu přírody a krajiny. Každý den probíhala soutěž o hodnotné ceny.

Další informace: <http://www.bvv.cz/envibrno>, <http://www.opzp.cz>

*Marta Nováková,
oddělení propagace MŽP,
doplněno z tiskové zprávy BVV*

JARO PRO ZEMI

Kampaň Jaro pro Zemi 2008 uspořádalo Ministerstvo životního prostředí ČR na podporu jarních akcí pro veřejnost spojených s ochranou životního prostředí. Zahájena byla na první jarní den 21. března a oficiálně ukončena na Světový den životního prostředí dne 5. června.

Všichni, kteří se do kampaně chtěli zapojit a připravili v tomto období akci spojenou s ochranou životního prostředí pro veřejnost, měli možnost podat informaci prostřednictvím kalendáře Jaro pro Zemi na webových stránkách ministerstva životního prostředí (<http://www.env.cz/jaroprozemi>) a používat logo kampaně. Koordinátorem projektu Jaro pro Zemi byl odbor vnějších vztahů MŽP.

Čtvrtý týden Jaro pro Zemi 2008 byl nabitý akcemi na mnoha místech ČR, protože do tohoto času spadaly oslavy Dne Země.

Například v Olomouci probíhal od 13. dubna do 1. května rozsáhlý ekologický festival Ekologické dny Olomouc 2008 (http://www.slunakov.cz/edo_2008.php) naplněný aktivitami různého druhu – od soutěží, zábavy, ekojarmarku až po vážné filozofické disputace významných osobností na ekologická

témata. Tradice EDO sahá až do roku 1992, kdy se konaly poprvé.

K akcím Jara pro Zemi se zařadil i 14. ročník mezinárodní odborné výstavy techniky a technologií pro dálkové zásobování teplem a chladem, elektroenergetiky, obnovitelných zdrojů a nejlepších dostupných technik v energetice (<http://tscr.cz/akce/td/>) v Kongresovém centru Aldis v Hradci Králové. Součástí výstavy byla i konference MŽP Obnovitelné zdroje energie pro venkov a teplárenství.

Také Brněnské dny pro Zemi 2008 přinesly mnoho akcí pro veřejnost, mimo jiné výstavu k hlasování o Brněnský strom roku 2008 (www.veronica.cz)

Se svými programy se přihlásili ke kampani Jaro pro Zemi mnohé správy chráněných krajinných oblastí. Například Správa CHKO Blanský les u příležitosti Dne Země ve spolupráci se ZO ČSOP a Eko-centrem Šípek uspořádala již 18. ročník Pochodu Blanským lesem, napříč od západu na východ (www.blanskyles.ochranaprirody.cz). Správa CHKO Jeseníky zase pozvala na cyklus přednášek žáky základní školy Jeseník (www.jeseniky.ochranaprirody.cz). Správa CHKO Orlické hory připravila při příležitosti Dne Země třetí ročník Otevírání Zemské brány; tradiční nabídku na prožití dne v krásné přírodě letos rozšířila o příležitost zúčastnit se otevření rekonstruované naučné stezky Zemská brána (www.orlickehory.ochranaprirody.cz).

Během pátého týdne kampaně Jaro pro Zemi 2008 proběhly oslavy Dne Země na dalších místech. Rovněž byly vyhlášeny dvě výtvarné soutěže pro děti a mládež – Můj kousek Země, kterou pořádá MŽP společně s Českou geologickou službou u příležitosti letošního Mezinárodního roku planety Země (<http://www.geology.cz/aplikace/soutez/2008/>), a soutěž s názvem Mladí tvůrci pro Dunaj, jejímiž pořadateli jsou vedle MŽP také Ministerstvo zemědělství, Povodí Moravy a Unie pro řeku Moravu (<http://www.uprm.cz/>).

V Ústí nad Labem, v kapli nového univerzitního kampusu UJEP byla otevřena Putovní národní výstava geovědního Roku planety Země (www.geology.cz/rok-zeme/akce).

Ekologická poradna v Regionálním informačním centru na Husově náměstí v České Skalici pozvala na výstavu nazvanou Jak na odpady. Tato putovní expozice se věnuje například mýtům o nakládání s odpady, kompostování, ekologickým značkám či šetrnému spotřebitelskému chování a v nadcházejících měsících bude nainstalována na vytipovaných místech na území místní akční skupiny Mezi Úpou a Metují.

Sedmý týden Jara pro Zemi byl především ve znamení Fair Trade (více na str. 20), ochrany lesů a ptačího zpěvu.

V široké nabídce akcí se objevil například letošní první Týden pro les, během něž bylo možné přiložit ruku k dílu ve volarských lesích. Tuto již tradiční akci pořádalo Hnutí Duha ve spolupráci s Národním parkem Šumava a lesníky Městských lesů Volary.

Pokračovaly četné ornitologické exkurze s vítáním ptačího zpěvu – například 10. května na Křemešnicku u Pelhřimova. Putování za hlasy ptáků po okraji přírodní rezervace zde bylo opravdu

pro ranní ptáčata, protože účastníci měli sraz už ve 4.30 ráno. Pořádalo sdružení Zelené srdce.

V Brně se 5. – 18. května konaly Týdny pro Fair Trade. Ve vybraných kavárnách mohli návštěvníci ochutnat Fair Trade kávu. Zájemci se mohli zúčastnit i Spravedlivé cesty Fair Trek.

Katedra fyzické geografie a geoekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity uspořádala 5. května besedu na téma Ostravsko a jeho životní prostředí.

V Literární kavárně knihkupectví Academia v Brně se 6. května mohli návštěvníci zamyslet nad plži a jinými obtížnými návštěvníky zahrady při besedě s Helenou Vlašínovou s názvem Všechno zlé je k něčemu dobré.

V osmém týdnu Jara pro Zemi začaly oslavy Evropského dne parků. Na Křivoklátsku při této příležitosti uspořádali ornitologickou vycházku a setkání s netopýry, ve Vrchlabí probíhalo Sochařské sympozium ve dřevě – též v rámci oslav 45. výročí vzniku Krkonošského národního parku. Přírodovědné exkurze připravil NP Podyjí. V CHKO Moravský kras mohli zájemci zažít na vlastní kůži přenocování v bájemi opředené jeskyni Byčí skála v instalovaném pravěkém sídlišti.

Ekologická sekce České křesťanské akademie pořádala 13. května v pražském klášteře Emauzy debatu na téma Energetika, doprava a udržitelnost s úvodním slovem RNDr. Jiřího Nečase.

ZO ČSOP Veronica pozvala na Den otevřených dveří zájemce na prohlídku energeticky pasivní budovy vzdělávacího střediska v Hostětíně (<http://www.veronica.cz/>).

EkoCentrum Brno uspořádalo setkání přátel tradičních i netradičních bezmotorových kolových zařízení a vozítek Kola a kolečka na Stezce zdraví v Mokré Hoře. Připraven byl i stánek s informacemi a publikacemi o cyklistice a zdravém životním stylu (<http://www.ecb.cz>).

V devátém týdnu kampaně Jaro pro Zemi v době od 19. do 25. května mohli zájemci strávit například noc v klášteře KM Vrchlabí v rámci Festivalu muzejních nocí 2008, pořádané Asociací muzeí a galerií České republiky. Akce tematicky navázala na výstavu Sinice a řasy v potravě člověka.

*Marta Nováková,
oddělení propagace MŽP,
zkráceno a upraveno (red)*

CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ EVROPY MĚLA SVŮJ DEN

V chráněných územích celé Evropy je 24. květen velmi významným svátkem. Federace přírodních a národních parků Evropy Europarc v roce 1999 toto datum vyhlásila Evropským dnem parků. Stalo se tak při příležitosti 90. výročí vyhlášení prvních devíti evropských národních parků, které proběhlo 24. května 1909 ve Švédsku.

Federace Europarc sdružuje více než 400 chráněných území z 38 evropských zemí. Členy této organizace jsou též správy všech českých národních parků i Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a je-

Jedna z pozvánek na Evropský den parků.

jím prostřednictvím správy všech 25 českých chráněných krajinných oblastí. V ČR působí národní sekce federace Europarc – Europarc ČR. Velkoplošná chráněná území pokrývají zhruba 15 % rozlohy ČR. Chrání ohrožené druhy rostlin, živočichů i jejich biotopů, stejně jako typické ukázky české a moravské krajiny.

Na letošní oslavy Evropského dne parků se přichystala i česká chráněná území. Webové stránky www.europarc.cz přinesly kompletní přehled akcí. Akce pro veřejnost přichystaly české národní parky a chráněné krajinné oblasti, jako je Křivoklátsko, Podyjí, Krkonoše, Český kras, Jizerské hory, České Švýcarsko, Šumava, Blanský les, Beskydy, Jeseníky, Lužické hory, Železné hory, Blaník, Kokořínsko či Pálava.

*Jakub Kašpar,
tiskový mluvčí MŽP, upraveno (red)*

NEZAPOMEŇTE NA REACH

Evropská komise upozorňuje a vyzývá všechny společnosti, které v EU vyrábějí, používají nebo do EU importují chemické látky samotné či obsažené v přípravcích nebo předmětech v ročním množství jedné tuny a větším, aby využily pro své podnikání možnosti předběžné registrace v období 1. června až 1. prosince 2008.

Důvodem je obava, že některé společnosti si možná stále ještě nejsou vědomy svých povinností vyplývajících z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006, pracovně nazývaného nařízením REACH (registrace, evaluace a autorizace chemických látek), buď proto, že nejsou informovány o rozsahu tohoto nařízení, nebo proto, že se domnívají, že se na ně nevztahuje. To se týká zejména podniků, které nejsou součástí chemického průmyslu.

Proces předregistrace umožňuje společnostem odsunout předložení úplné dokumentace pro registraci, v závislosti na jednotlivých případech, do roku 2010, 2013 nebo 2018 a sdílet s vytvořenými fóry výrobců a dovozců údaje o chemických látkách, které budou registrovat. Tím sníží své náklady na vypracování povinné registrační dokumentace.

Další podrobnější informace naleznete na stránkách www.cenia.cz/reach. S případnými dotazy se obraťte na české Národní informační centrum na adrese www.cenia.cz/helpdeskreach.

*Tisková zpráva CENIA – české informační
agentury životního prostředí*

EVROPSKÁ INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ SADA PRO ZELENÉ NAKUPOVÁNÍ

Evropská komise (Generální ředitelství pro životní prostředí) vytvořila internetovou informační a vzdělávací sadu o zeleném nakupování ve veřejném sektoru (The European Green Public Procurement Toolkit), která je k dispozici na stránce o zeleném nakupování (http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm).

Sada je určena jako informační pomůcka pro lektory kurzů o zeleném nakupování a zároveň může posloužit přímo jako součást programu seminářů a workshopů na toto téma. Sestává ze tří nezávislých modulů, které se zaměřují na překonání jedné ze specifických překážek při zavádění principů zeleného nakupování ve veřejných institucích:

- Strategický modul s cílem získat politickou podporu pro zelené nakupování v rámci organizace; zacílený především na představitele vedení
- Právní modul vyjasňující legislativní rámec zeleného nakupování; použitelný jak na strategicko-plánovací, tak i na provozní úrovni
- Provozní modul se zaměřením na pracovníky, kteří připravují zadání veřejných zakázek.

Materiál zahrnuje konkrétní příklady environmentálních kritérií pro jedenáct kategorií výrobků a služeb, která jsou použitelná v procesu zadávání veřejných zakázek.

Sadu si můžete stáhnout na stránce o zeleném nakupování a využít ji pro vzdělávání manažerů a pracovníků zodpovědných za finanční, právní záležitosti a nakupování ve vaší vlastní organizaci. Sada je zatím k dispozici pouze v angličtině.

*CENIA – česká informační
agentura životního prostředí*

SVĚTOVÝ DEN PRO FAIR TRADE

Známka Fair Trade je nezávislé označení, které získávají pouze ty výrobky, u nichž je zaručeno, že při jejich pěstování nebylo použito nucené a dětské práce, že jejich pěstitelé za ně dostali spravedlivě zapláceno a jejich pěstování bylo šetrné k životnímu prostředí.

Fair Trade

Fair Trade je alternativní přístup k mezinárodnímu obchodu, který klade důraz na sociální a ekologický rozměr výroby a obchodu. Představuje systém obchodního partnerství, jehož cílem je udržitelný rozvoj pro znevýhodněné výrobce převážně ze zemí globálního Jihu – Afriky, Latinské Ameriky a jižní a jihovýchodní Asie. Tohoto cíle se snaží dosáhnout především poskytováním spravedlivých (férových) obchodních podmínek pro zapojené výrobce a informováním spotřebitelů o situaci výrobců a jejich zaměstnanců v rozvojových zemích.

Cíle hnutí Fair Trade

1. Zlepšit životní podmínky znevýhodněných výrobců zlepšením jejich přístupu na trh, posílením organizací výrobců, poskytnutím spravedlivých cen za výrobky a zajištěním kontinuity obchodních vztahů.
2. Rozvíjet příležitosti pro znevýhodněné výrobce, zvláště ženy a domorodé obyvatele, a chránit děti před zneužíváním v procesu výroby.
3. Zvyšovat informovanost spotřebitelů o negativním vlivu mezinárodního obchodu na výrobce tak, aby svou kupní sílu mohli využívat pozitivním způsobem.
4. Dávat příklad obchodního partnerství skrze vzájemný dialog, respekt a transparentnost.
5. Přispívat ke kampaním za změnu pravidel konvenčního mezinárodního obchodu.
6. Chránit lidská práva podporou rozvoje sociální spravedlnosti, environmentálně přijatelného chování a ekonomického zabezpečení.

Historie Fair Trade

Začíná po druhé světové válce, kdy britský Ox-fam a některé další organizace začaly dovážet výrobky ze svých rozvojových a humanitárních projektů. První specializovaný Fair Trade obchůdek vznikl v roce 1959 v Nizozemí.

Koncem 80. let výrobky s označením Fair Trade začaly pronikat i do běžných obchodů, nejen do specializovaných obchůdků a kanceláří humanitárních, rozvojových, církevních a ekologických organizací. Bylo proto třeba vytvořit jasnou záruku, symbol, který by spotřebitelům garantoval skutečně férový původ výrobku. Proto začaly vznikat certifikační organizace. První z nich byl holandský Max Havelaar, postupně následovaly další iniciativy.

V současné době existuje v Evropě kolem 3 000 Fair Trade obchůdků, kromě toho lze některé Fair

Trade výrobky najít i ve 43 000 supermarketech. Celkový maloobchodní obrat prodeje dosáhl v roce 2006 necelých 2 miliard euro (z toho 1,6 miliardy připadalo na zboží se známkou Fair Trade). Kolem 70 procent tvoří potraviny (nejvíce káva, dále kakao, banány, čaj), zbytek připadá na řemeslné výrobky. Fair Trade káva má na evropském kávovém trhu 2 – 3 procenta; největší tržní podíl dosahují banány ve Švýcarsku – kolem 50 procent.

Fair Trade obchůdky jsou v současné době k nalezení ve všech starých členských zemích EU, Švýcarsku, Norsku, Japonsku, USA, Kanadě, Austrálii, Novém Zélandu, zájem o Fair Trade začíná být i v nových členských zemích (ČR, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Malta, Estonsko) či například v Srbsku. Zajímavou novinkou je vznik Fair Trade obchodů přímo v zemích výrobců (Indie, Thajsko, Chile, Brazílie, Argentina, Mexiko).

Světový den pro Fair Trade

Mezinárodní oslava Fair Trade každoročně připadá na druhou květnovou sobotu. Iniciovala ji Safia Minney, zakladatelka Fair Trade firmy People-Tree. V roce 2001 koncept světového Dne pro Fair Trade přejala Mezinárodní asociace pro Fair Trade IFAT a její členové, aby podpořili silnější globální povědomí o Fair Trade. Každým rokem se tento den stává významnějším. Zapojují se do něj organizace z cca 70 zemí světa. Podrobnosti naleznete na oficiální stránce World Fair Trade Day.

V ČR jej od roku 2005 pořádá Společnost pro Fair Trade ve spolupráci s dalšími organizacemi. Letos proběhl český Den pro Fair Trade mimo jiné formou happeningu Spravedlivá cesta – Fair Trek 6. května 2008. Heslem *Zapojte se do Fair Trade* apeloval jednak na spotřebitelskou veřejnost, aby nakupováním Fair Trade výrobků podporovala drobné producenty v chudých zemích, a dále na maloobchodníky, aby ve vyšší míře nabízeli výrobky Fair Trade. Dostupnost Fair Trade výrobků v běžné maloobchodní síti v ČR je totiž stále velmi neuspokojivá.

Více informací o Fair Trade naleznete na www.fairtrade.cz nebo www.fairtrade.eu.

Zdroj: www.fairtrade.cz, www.faircafe.cz, zpracováno (red)

NĚMECKÉ ÚŘADY ODVEZLY POSLEDNÍ KAMIONY NELEGÁLNÍCH ODPADŮ

Areál v Sosnové-Ramši byl poslední nevyřešenou lokalitou s uloženým nelegálně dovezeným odpadem ze SRN. Vracením těchto odpadů zpět do Německa uzavřelo MŽP případy nelegálního dovozu odpadů na naše území z přelomu let 2005/2006.

Nakládka nelegálně dovezených plastových odpadů a jejich zpětný odvoz do SRN z bývalého zemědělského objektu v Sosnové-Ramši byly zahájeny 6. března 2008. Tento proces byl ukončen 15. května 2008 odvozem posledního kamionu. Ze Sosnové-Ramše bylo do SRN odvezeno veškeré množství, tj. 1 804 tun plastových odpadů a areál byl německou stranou vyčištěn a předán vlastníkovu pozemku, Pozemkovému fondu ČR.

Odvoz odpadů ze Sosnové-Ramše byl Ministerstvem životního prostředí projednán s úřady v pěti německých spolkových zemích: Bádensku-Württembersku, Bavorsku, Brandenbursku, Sasku a Sasko-Anhaltsku. Vzhledem k náročnosti celé akce Ministerstvo životního prostředí spolupracovalo i se šesti českými úřady, které se podílely na dozoru nad nakládkou a zpětným odvozem odpadů, a to s Českou inspekcí životního prostředí, která celý dozor orga-

nizovala, dále s Celním úřadem Česká Lípa, Policií ČR, Krajským úřadem Libereckého kraje, Městským úřadem Česká Lípa a Pozemkovým fondem ČR.

Také v ostatních případech masivních nelegálních přeprav odpadů ze SRN z přelomu let 2005/2006 Ministerstvo životního prostředí vždy projednalo jednotlivé kauzy s dotčenými příslušnými orgány německých spolkových zemí, v jejichž jurisdikci působili němečtí odesílatelé odpadů, a po zdlouhavém a obtížném vyjednávání s nimi uzavřelo dohody o zpětném vracení odpadů. Jednalo se o tyto případy, vytipované Českou inspekcí životního prostředí:

Libčeves: do SRN bylo odvezeno 2 095 tun plastových a textilních odpadů, český podíl textilních odpadů, uložených na skládku Celio, a.s., Litvínov, činil pouze 187 tun. Odvoz ukončen 4. 9. 2006.

Lahovičky: do SRN bylo odvezeno veškeré množství, tj. 325 tun odpadů. Odvoz ukončen 13. 2. 2007.

Studánka u Aše: do SRN bylo odvezeno veškeré množství, tj. 81 tun odpadů. Odvoz ukončen 24. 4. 2007.

Milovice: do SRN bylo odvezeno veškeré množství, tj. 1 225 tun odpadů. Odvoz ukončen 5. 12. 2007.

Jarmila Krebsová, tiskové oddělení MŽP

POZVÁNKY

SEMINÁŘ O MEZINÁRODNÍCH ÚMLUVÁCH V OCHRANĚ PŘÍRODY

Český spolek pro péči o životní prostředí pořádá ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí ČR v úterý 17. června 2008 seminář Mezinárodní úmluvy v ochraně přírody v místnosti č. 318 budovy ČSVTS v Praze 1, Novotného lávka č. 5 od 10 do 15 hodin. Seminář je dalším v souboru seminářů zaměřených na právní zabezpečení ochrany přírody, které pořádá ČSPŽP. Určen je pracovníkům veřejné správy, odborníkům a poradcům zabývajícím se životním prostředím, právníkům, učitelům všech stupňů, studentům - široké odborné i laické veřejnosti.

Z témat programu: Zakotvení ochrany přírody v mezinárodním právu životního prostředí, Mezinárodní úmluvy v ochraně přírody – zkušenosti z praxe, CITES – Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin, Celní správa a úmluva CITES, Zoologické zahrady a mezinárodní úmluvy v ochraně přírody ad.

Organizační zabezpečení: Ing. Libuše Deylová, cspzp@csvts.cz, tel. 221 082 365, 241 493 381

Zpráva ČSPŽP, upraveno (red)

NÁRODNÍ PARKY V PRAŽSKÉM METRU

Až do 10. července můžete vidět ve vstupních prostorách metra stanice Karlovo náměstí (výstup k pomníku Palackého) výstavu fotografií s názvem Národní parky a ochrana evropské přírody. Výstavu připravili členové 43. základní organizace Českého svazu ochránců přírody ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí.

Výstava má přiblížit problematiku ochrany evropské přírody a nabídnout zájemcům informace o nejruznějších akcích u příležitosti Evropského dne parků, který se v České republice slaví letos již po desáté.

Marta Nováková, oddělení propagace MŽP

JIŘÍ HRADEC,

ředitel CENIA – české informační agentury životního prostředí

VĚROHODNÝ, VŽDY DOSTUPNÝ ZDROJ INFORMACÍ

Můžete se, prosím, představit čtenářům? Kdo je Jiří Hradeček?

Mám na starosti CENIA – českou informační agenturu životního prostředí, která vznikla 1. dubna 2005. Jejím cílem je soustředit všechny hlavní informace z oblasti technické ochrany životního prostředí, to znamená z antropocentrické oblasti životního prostředí. Původně, od roku 1993, jsem pracoval na ministerstvu životního prostředí, od roku 2000 jsem dělal ředitele odboru informatiky a od roku 2005 pracuji tady.

Co vás vedlo k tomu, že jste šel sem?

Od roku 1993 jsem dělal environmentální informatiku a viděl jsem, jakým způsobem se, jak na úrovni České republiky, tak na úrovni evropské, rozvíjí oblast environmentální informatiky v jednotlivých oborech. Jenže nebyly provázané, a tak jsem se v rámci práce na odboru informatiky snažil integrovat jednotlivé datové zdroje tak, aby se zajistila informační podpora pro ministerstvo. Moc to ale nešlo.

Proč?

Protože v Evropské unii se podařilo dohodnout nějaké schéma vykazování v oblasti odpadů, jiné v oblasti ovzduší, ochrana přírody má zase úplně jiné schéma atd. To znamená, že nejdou provázet informační systémy mezi sebou, i když technicky bychom to uměli. Zhruba v roce 2001 jsme začali připravovat twinningový projekt, který se už tehdy jmenoval CENIA. S experty z Německa jsme dali dohromady procesní model – to znamená, jakým způsobem zpracovávat informace, a v druhém kroku, jakým způsobem organizačně ukotvit tento procesní model. V průběhu roku 2004 se tento projekt opravdu rozjel a jako optimální z něj vyšlo provést konverzi Českého ekologického ústavu na informační agenturu životního prostředí.

Můžete vysvětlit, co vyjadřuje logo CENIA, zjednodušená odkvétající pampeliška?

Je v něm jádro uvnitř, k němu se vše přichytává a potom informace, které se jakoby vanutím větru šíří dál, aby zakořenily tam, kde je lidé potřebují. Představíme-li si odkvétající pampelišku, fouknete do ní – a právě ty zralé informace, které něco významného dále ponesou, má smysl pouštět ven, ne ty nezralé,

kteří se ještě nevyvinuly vypustit kořínky tam, kam byly určeny.

Co obecně znamená informační agentura životního prostředí? Má paralely v zahraničí?

Paralely na evropském kontinentu nenajdete, ale obdobné organizace se vyskytují v Severní i Jižní Americe. Třeba v Severní Americe existuje v rámci americké agentury ochrany životního prostředí speciální jednotka, která má na starosti zpracovávání informací od sběru přes vyhodnocení až po publikaci a zpřístupnění. Na evropském kontinentu najdete organizace jiného jména, ale velmi podobného zaměření i struktury, jen tyto organizace vznikaly původně spíš od oboru životního prostředí než od informatiky.

Proč jsme se u nás vydali touto cestou, která se liší od ostatních evropských zemí?

Vše je primárně řízeno potřebou, u nás byla právě v oblasti konsolidace informací. V zahraničí kdysi začínali tím, že rozdělili role a ty jim už vydržely. Kolem roku 2000, když přicházela integrovaná prevence a omezování znečištění – IPPC, docházelo k mnoha změnám napříč celou Evropou. Třeba v Estonsku, Litvě a dalších zemích vznikly organizace, které dělají skoro to samé co my, akorát vznikly od jiného bodu, vznikly od IPPC.

Z pohledu uživatele: Kdo všechno, případně za jakou cenu, u vás může získávat informace? Asi na to jdou od konce...

A možná ne. Tím, že se primárně snažíme orientovat na pomyslného zákazníka, to znamená v prvé řadě na ministerstvo a jeho potřeby, na potřeby veřejné správy a samozřejmě na potřeby občanů, musíme se přednostně zabývat tím, co tito lidé potřebují. Jeden z nejvýznamnějších smyslů této agentury je, že sbíráme, zpracováváme a začínáme průřezově hodnotit informace o životním prostředí. Tady se sbíhají informace z jednotlivých zdrojů resortu, to znamená u jednotlivých resortních organizací, též ze statistického úřadu, různých ministerstev a my hledáme vztahy mezi těmi informacemi. A k tomu poskytujeme informační servis. Například ministerstvo potřebuje pro strategické účely informace z jednotlivých oblastí a na nás je, abychom je vzali, nějakým způsobem zkusili zhodnotit a ministerstvu poskytli výsledek. Primárně tedy poskytujeme informace pro strategické plánování. Další informace poskytujeme pochopitelně pro přímý výkon státní správy. Je-li v oblasti IPPC potřeba vydat rozhodnutí, ministerstvo se obrátí na nás, my vy-

pracujeme posudek a ten poskytneme zpátky ministerstvu, aby mohlo rozhodnout, zdali danou provozovnu schválí nebo ne.

Toto je tedy váš výstup vůči ministerstvu. A co ostatní instituce, veřejná správa, občané?

Jedna z nejzajímavějších věcí v oblasti životního prostředí je právě důraz na otevřenost. Patrný je už od začátku 90. let, od konference v Riu, kde se právě oblast životního prostředí moc a moc začala otevírat veřejnosti. Vyvrcholení v Evropě představuje Aarhuská úmluva, u nás zákon o právu na informace o životním prostředí. Navázalo několik dalších legislativních aktivit, jak směrnice o znovuvyžití informací ve veřejné správě, tak směrnice o vzniku evropské infrastruktury prostorových dat. Jinými slovy, životní prostředí je z mého pohledu vůbec nejotevřenější oblastí veřejné správy. Veřejně dostupné jsou všechny informace, které nejsou vázané nějakým omezením, jako je obchodní tajemství nebo informace, jejichž zveřejněním může dojít například k ohrožení republiky, jako je třeba umístění velkých chemických provozů, zásoby nebezpečných látek a podobně.

I s takovými informacemi v CENIA zacházíte?

Ano. Kromě těchto výjimek ale veškeré informace publikujeme. Když se podíváte na naše webové stránky, najdete tam odkazy na hlavní informační zdroje. Na portálu životního prostředí, jehož součástí je informační systém statistiky a reportingu, jsou veškeré agregované informace napříč celým resortem.

Z těchto zdrojů pak také zpracováváte každoroční zprávu o životním prostředí České republiky pro Ministerstvo životního prostředí a vládu?

Přesně tak. Na portálu pak najdete odkazy na statistickou ročenku životního prostředí on-line, kterou připravujeme, a dále na geoportál.

Co je geoportál?

V podstatě si představte dynamické mapičky – něco vás zajímá, kliknete si, zobrazí se mapička.

To vše je přístupné veřejně?

Všechno je přístupné veřejně na sto procent. Další tematické portály jsou například staré ekologické zátěže, vodní portál – stavy a průtoky atd. Když se vrátíme k našemu informačnímu systému statistiky a reportingu, ISSARu, ten je takovým datovým srdcem celé CENIA. Zjistili jsme totiž už dávno, že není možné jednoduše provázat informační systémy v resortu tím, že bychom je jen technicky propojili. Někdo má registraci přes IČO, někdo přes provozovnu, jiný přes zařízení, v průběhu roku se mění majitelé atd. A my samozřejmě nutně potřebujeme umět provázat všechny tyto informace do jednoho balíku.

Jak tedy postupujete?

Nepropojujeme data na živo, ale zajišťujeme přenos agregovaných informací. Jsou to informace generalizované na úrovni kraje, obce, republiky.

Tento systém se také zpracovává z hlediska potřeb uživatelů?

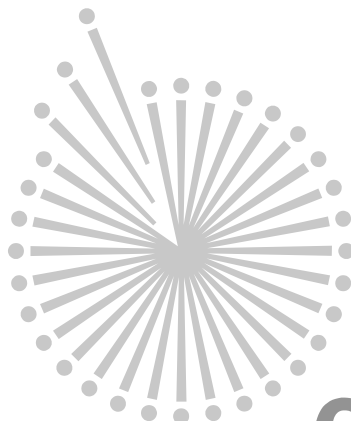
Primárně z hlediska potřeb zprávy o stavu životního prostředí, potřeb vyhodnocování průběhu plnění státní politiky životního prostředí, plnění úkolů z programového prohlášení vlády a podobně. Ve chvíli, kdy dostáváme tyto agregáty, kolegové je zpracovávají, ukládají je do databáze. Výsledkem potom je, že vy se podíváte na databázi a můžete si připojit tabulku do čehokoliv, co vás zajímá. Když si ji připojíte dynamicky, kdykoli se tabulka změní u nás, změní se i u vás. To jsou drobné technické radosti, které by měly zjednodušovat život.

To jsou tedy služby pro lidi, kteří aktivně vyhledávají informace. Na webu ale říkáte, že máte ctizádost být takovou ČTK životního prostředí, to znamená také aktivně vypravovat materiály, které jsou srozumitelné pro širokou veřejnost...

Máme dost informací, které veřejnost chce, ale veřejnost je různorodá. Jsou odborníci, kteří se dokážou v datech zorientovat, a třeba školy potřebují informace jinak uspořádané. Pak je tu nejširší veřejnost složená z lidí, kteří se profesí nikterak nezajímají o životní prostředí, ale kteří také tyto informace potřebují. Pro ně zpracováváme témata dne, když nějaká takříkajíc visí ve vzduchu. Jde o záležitosti, o kterých se veřejnost hodně vyjadřuje, média se o ně zajímají. My zpracováváme zprávu zcela oproštěnou od emocí, postavenou jenom na datech v širším kontextu, publikujeme ji na našem webu a upozorníme na ni novináře.

CENIA získává, soustřeďuje a poskytuje informace především za prostředky daňových poplatníků. Využíváte ještě nějaké jiné zdroje financování? Máte nějaké zpoplatněné produkty?

Zpracováváme na komerční bázi pro potřeby soukromých společností stanoviska na vyžádání.

cenia

Například jaká?

Například po nás chtěla soukromá konzultační firma informace o tom, jak se obecně vyvíjela implementace jedné evropské směrnice. My jsme během několika dní připravili podklady, které jiní by jenom velice obtížně hledali. Ministerstvo nám svěřuje data a jsou to data velmi cenná. Nemůžeme s těmito daty nakládat podle naší libovůle. Prošli jsme certifikací na ISO 9001,14 001 a OHSAS18 001, máme popsané vnitropodnikové procesy, máme jasně rozdělené role a odpovědnosti. Když dojde k nějakému pochybení, třeba lidskému selhání, tak je dohledatelné. Máme jasně daná pravidla, jak se kterými daty můžeme zacházet. Nemůžeme vzít libovolná citlivá data a začít je volně prodávat a publikovat. Jestliže ale někdo chce něco zpracovat nad veřejnými daty nebo si vyžádá agregaci, to umíme a můžeme. Samozřejmě nejsme živí jenom z peněz daňových poplatníků. Ministerstvo po nás chce úkoly, které potřebujeme plnit, a k tomu, abychom je mohli plnit výborně, potřebujeme získávat zkušenosti, učit se a rozvíjet se. Z toho důvodu máme k dnešnímu datu 22 zahraničních projektů, v rámci kterých buď jezdí experti ze zahraničí k nám nebo my jezdíme ven nebo zpracováváme něco v rámci prací na zahraničních projektech. To činí velmi podstatnou část našeho rozpočtu.

Odkud jsou finanční zdroje na tyto projekty?

Projekty máme například z Evropské agentury životního prostředí, pro kterou fungujeme jako Evropské tematické středisko pro vodu. Tento rozpočet podstatně přesahuje jeden milion euro. Dále máme projekty ze Sedmého rámcového programu EU, přechodových a přeshraničních fondů, podílíme se na twinning-out projektech, atd.

Takže částečně je CENIA přímo financována z Evropské unie?

Přesně tak.

Co se týče průmyslu, jak mohu rozumět tomu, že se u vás dají získat informace o environmentálně nejlepších dostupných technologiích? Jsou to veřejně dostupné informace pro kohokoli?

Nejlepší dostupné techniky jsou v rámci IPPC významným nástrojem, svým způsobem dobrovolným. Pro danou průmyslovou oblast se dohledávají, jak název říká, nejlepší dostupné technologie. Když podniky provádějí modernizaci svých technologií v rámci investičních cyklů, už se očekává, že budou čerpat právě z technologií, které jsou schválené v rámci těchto nejlepších dostupných technik. Tak, jak se vyvíjí život, jak probíhá technologický vývoj, aktualizují se i dokumenty nejlepších dostupných technologií.

Je to tedy veřejně přístupná databáze.

Ano, odkaz najdete u nás na webu.

Když se budu chtít dovědět, jaká je například environmentálně nejlepší technologie výroby papíru v současnosti...

Tak ji tam najdete.

Na vašem webu mě u dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí zaujalo, že samostatný odkaz má „vlastní environmentální tvrzení“ a „environmentální prohlášení o produktu“. Můžete vysvětlit, oč se jedná?

Ze všech nástrojů politiky životního prostředí jsou informační a dobrovolné nástroje mně osobně nejbližší. Jsou založeny na tom, že někdo na základě informací, které má k dispozici, je sám schopen a ochoten se nějakým způsobem chovat. Toto chování se snažíme ovlivnit informacemi, které zprostředkováváme. Dále se snažíme i v rámci různých projektů, aby se třeba podniky chovaly nějakým způsobem, ať je to vlastní environmentální tvrzení...

Co je to vlastní environmentální tvrzení?

Podnik sám o svém výrobku řekne a třeba na obal dá: Podívejte se, tento výrobek je vyroben ze 100% recyklovaného papíru, při výrobě se používá o 20 % méně chemikálií, nepoužíváme dřevo z tropických pralesů apod.

Čili je to prohlášení, ale není podloženo nějakým certifikátem.

Není certifikované a není ani jiným způsobem ověřováno. Aby bylo důvěryhodné, má splňovat požadavky normy ISO14021.

Obdobné je prohlášení o produktu?

Ano. To už je značení III. typu, tzv. ekoprofil, je přísnější a na něj se vztahuje norma ISO14025. Takový výrobek už opravdu ověřitelně je přátelský k životnímu prostředí.

Mezi dobrovolné nástroje vyššího typu dále patří třeba čistší produkce. My máme jeden projekt financovaný z Evropského sociálního fondu, v jehož rámci asi 200 podnikům ukazujeme postupy čistší produkce, výhody a učíme je, co to znamená v praxi. Další nástroje jsou třeba ISO 14 000 nebo EMAS. Naše agentura vlastní environmentální tvrzení vydala, ISO 14 000 jsme nasadili a připravujeme se v letošním roce na nasazení EMAS.

To je ještě vyšší stupeň než ISO 14 000?

Je to jinak postavené a je to přísnější.

Takže CENIA se i uvnitř organizace chová tak, jak se očekává v ideální případě, že by se organizace měla chovat?

Mám-li zapalovat, musím sám hořet...

V této rubrice ve Zpravodaji MŽP 2007/10 hovořila náměstkyně ministra životního prostředí Rut Bízková o systému INSPIRE. Jak jeho zavádění pokračuje?

INSPIRE je jedna z velkých aktivit, které Evropská unie podniká směrem k otevřenosti informací o životním prostředí. Směrnice 2007/2/ES má za cíl vybudovat infrastrukturu prostorových dat napříč celou Evropou. Z prostorových dat se pak generují ony zmíněné mapičky. Důvody pro vznik INSPIRE jsou obsáhlé. Jeden z hlavních, který se dlouhodobě uváděl vždy, byla přeshraniční EIA. Jestliže například zadáte studii dopadů na životní prostředí někde v příhraničí, zjistíte, že data, která dostanete z druhé strany hranice, nemají žádnou návaznost na vaše data. Nevíte, odkud pocházejí, k jakému datu jsou platná atd. V rámci INSPIRE právě dochází k celoevropskému sjednocení, které probíhá tak, že bylo vytipováno 34 oblastí, ze kterých budou data povinně zaváděna do tohoto systému, namátkou geologie, vody, ochrana přírody, doprava, zemědělství, základní mapy...

Jak jsme daleko?

Ted' zrovna je to velmi žhavé téma, protože se připravuje transpozice směrnice. To znamená vytvoření odpovídající české legislativy novelizací zákona o právu na informace o životním prostředí. Dnes můžeme říct, že hlavními tahouny v této oblasti kromě resortu životního prostředí jsou ještě naši kolegové z ministerstva vnitra a Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního.

Jaké změny novelizace zákona o právu na informace o životním prostředí přinese?

Protože my jsme v České republice první geoportál postavili v roce 2000 a od té doby ho neustále doplňujeme, u nás tato novelizace po technické stránce moc převratných změn nepřinese. Spíš dojde k legislativnímu zakotvení stávajícího stavu. Zároveň se ale díky tomuto zákonu tyto informace dostanou do širšího povědomí a my věříme, že dojde i k rozsáhlejšímu využívání těchto informací. V současné době nám ve spolupráci s ministerstvem vnitra funguje národní geoportál, který provozuje CENIA. Sbíhají se k nám data z celého státu a my potom po dohodě s ostatními centrálními orgány připravujeme jejich zpřístupnění veřejnosti. Co nás těší, že každý rok se nám minimálně zdvojnásobuje návštěvnost geoportálu a že čím dál víc roste podíl profesionálních nástrojů, přes které se přistupuje ke geoportálu, tzv. těžkých klientů. To znamená, že informace jsou primárně používány na krajských úřadech, na expertních organizacích a všichni tak šetří prostor a kapacitu a lidské zdroje. Nemusí mít data u sebe, protože vědí, že tady je věrohodný, vždy dostupný zdroj informací. Jak funguje INSPIRE, tak byla navrhovaná i celá CENIA, to znamená – těžit z informačních zdrojů, které jsou distribuovány napříč celým státem, umět je popsat, umět provést jejich agregaci, umět je poskytnout dál.

Řekl jste, že vás těší zvyšující se návštěvnost portálu. Co ještě vám dělá radost, a naopak, co vás trápí?

Spíš kdo mi dělá radost. Lidé v mém okolí. Dlouhodobě mi také dělá velkou radost, že myšlenka informační agentury žije a realizuje se. A už to není jenom vedení této agentury, které ji posouvá dopředu. Nezřídka už se stane, že přijdou kolegové a řeknou, že něco je bezvadné, ale pořád ještě to, co chci, je málo. A začnou sami tlačit vedení této agentury, aby se šlo dál. Druhá věc, která mě těší, je, že cesta, kterou jsme se vydali, zřejmě není špatně, protože podle našeho vzoru začínají vznikat samostatné informační agentury i v dalších zemích.

Přímo podle vašeho vzoru? Učí se tady u vás, okoukávají?

Ano, tak. Když jsme vznikli, bylo to novum. Někdo na to koukal skepticky, někdo se zájmem, ale náš model zpracování informací už převzaly další agentury životního prostředí. Dá se říct, že je tendence, aby vznikaly i nové agentury našeho typu. Dnes stejně všichni opisují ode všech, říká se tomu best practices. Možná nejvíc mě těší, že my z původní myšlenky informační agentury, to znamená agentury, která zpracovává a rozumí informacím, se čím dál tím víc dostáváme do pozice, kdy nejenom rozumíme informacím, ale rozumíme i tomu, co ty informace znamenají a jaký je vztah mezi informací a reálným světem.

Takže jste čím dál víc schopni interpretovat?

Přesně tak. Na interpretaci jsme si přizvali kolegy z Německa, aby nás učili. Přijedou k nám na konci roku i experti z Norska, aby nás učili vše počítat. Máme naše vlastní odborníky na oblast odpadů a průmyslových technologií a dalších oblastí. To znamená, že se posouváme do pozice agentury životního prostředí, kde rozumí nejenom informacím, ale i životnímu prostředí jako takovému.

A co vás ve vaší práci trápí?

Ze všeho nejvíc mě trápí čas. Otec vždycky říkal, že den má 24 hodin, noc 8, to je 32, spát stačí 4 hodiny, takže denně člověk stihne spoustu práce, ale ani to nestačí. A chtěl bych se naučit nacházet čtyřlístky. Hledat je už umím. Třeba se pak naučím i nové postupy v nacházení správných řešení.

Ptala se Hana Kolářová, 12. 5. 2008

LESY VE SPRÁVĚ OCHRANY PŘÍRODY

Lesy jsou nepochybně jednou z nejvýznamnějších složek naší krajiny. Jsou nositeli její ekologické stability. I když ne všude lesy zaujímají ten prostor, který jim náleží, a jejich stav také není vždy v souladu s požadavky vyplývajícími z přírodních podmínek, můžeme dnes považovat naši krajinu s průměrným zastoupením lesa okolo jedné třetiny rozlohy státu za vyváženou a harmonickou. Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) ČR patří k několika málo subjektům, které jsou oprávněny hospodařit v lesích, jež jsou majetkem státu.

Struktura lesního majetku ve správě AOPK ČR

V současné době je AOPK ČR příslušná k hospodaření, tedy vykonává správu státního majetku a činnosti s tím související, na přibližně 1,3 tisících ha pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL) na území celé České republiky. Jedná se o pozemky, které jsou součástí zvláště chráněných území (ZCHU). Nejvíce majetku je soustředěno na území CHKO (cca 776 ha), z toho více jak polovina (cca 440 ha) je zároveň chráněna i jako součást některého z maloplošných zvláště chráněných území. Významná část pozemků se nachází v maloplošných zvláště chráněných územích ve volné krajině mimo CHKO (cca 514 ha). Zcela zanedbatelný je podíl lesů obhospodařovaných AOPK ČR v národních parcích (cca 2 ha). Kromě výše uvedeného majetku v plném vlastnictví má AOPK ČR na svém listu vlastnictví ještě cca 1350 ha pozemků ve spoluvlastnictví, u nichž je odborná správa zajišťována většinou prostřednictvím revírníků Lesů ČR, s. p.

Struktura majetku ve správě AOPK ČR je rozmanitá ve všech ohledech. Z tabulky je patrný značný rozptýl výměr v jednotlivých krajích. Na toto pak navazuje i jistá rozdrobenost majetku. Nejvýznamnější z pohledu ochrany přírody jsou lesní pozemky na území Karlovarského kraje, které jsou soustředěné v 400 hektarovém uceleném bloku v NPR Božídarské rašeliniště.

S ohledem na výše uvedené bude do budoucna v této oblasti velkým úkolem smysluplné scelování lesních majetků ve správě AOPK ČR a v tom smyslu i vhodné usměrňování různých výkupů a navrhovaných směn.

Základním předpokladem plánovaných směn lesních majetků je jejich ocenění. To se provádí formou znaleckého posudku a bylo ukončeno v závěru loňského roku. Celková hodnota lesních porostů a lesních pozemků, na kterých AOPK ČR hospodaří, činí 201 780 000 Kč.

Správa majetku a povinnosti správce

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, jako správce lesních pozemků ve vlastnictví státu, se řídí jednak lesním zákonem, jednak zákonem o ochraně přírody a krajiny.

Základními odbornými a koncepčními dokumenty pro hospodaření v lesích jsou lesní hospodářské plány (LHP), zpracované vždy samostatně pro každý lesní hospodářský celek (LHC), a dále pak plány péče pro jednotlivá maloplošná či velkoplošná zvláště chráněná území. U pozemků v podílovém spoluvlastnictví je LHP nahrazen jinou lesnickou plánovací dokumentací – tzv. lesní hospodářskou osnovou (LHO).

První lesní hospodářské plány byly pro AOPK ČR zařízeny již před několika lety, a to díky osobní iniciativě lesníků ze Správy CHKO Český kras, Správy

CELKOVÝ PŘEHLED LESNÍHO MAJETKU DLE KRAJŮ

kraj	celková rozloha	plné vlastnictví	spoluvlastnictví
Moravskoslezský kraj	219,00	14,60	204,40
Zlínský kraj	688,31	52,01	636,30
Olomoucký kraj	67,73	17,13	50,60
Plzeňský kraj	12,47	12,47	0,00
Karlovarský kraj	384,89	384,90	0,00
Ústecký kraj	34,65	34,65	0,00
Liberecký kraj	2,92	2,72	0,20
Královehradecký kraj	201,21	193,53	7,68
Pardubický kraj	30,33	30,18	0,15
Kraj Vysočina	17,18	11,48	5,70
Jihomoravský kraj	35,80	30,99	4,81
Středočeský kraj	775,56	351,50	424,06
Jihočeský kraj	169,85	156,70	13,15
celkem	2639,32	1292,27	1347,05

Zdroj: AOPK ČR

CHKO Moravský kras a brněnského střediska AOPK ČR. V současné době, kdy je vyhotovení lesnické plánovací dokumentace zadáváno a organizováno přímo ředitelstvím AOPK ČR, byly orgánem státní správy lesů prozatím schváleny LHP v kraji Středočeském a na území CHKO Kokořínsko (r. 2006), posléze pak i LHP v krajích Moravskoslezském, Olomouckém, Zlínském, Jihomoravském, Vysočině, Pardubickém, Libereckém, Plzeňském, Ústeckém a Královéhradeckém (r. 2007). Vyhotovené byly též LHP pro kraj Jihočeský a Karlovarský, které budou předloženy ke schválení v letošním roce. V roce 2007 bylo zahájeno postupné přebírání lesních hospodářských osnov pro majetky AOPK ČR ve spoluvlastnictví.

Další povinností při správě lesa je zabezpečení hospodaření v součinnosti s odborným lesním hospodářem (OLH). Na majetcích ve správě AOPK ČR vykonávají funkci OLH její zaměstnanci – povětšinou lesníci z regionálních pracovišť, kteří splňují podmínky k udělení příslušné licence.

Jednou ze základních povinností vlastníka a jeho odborného lesního hospodáře je vedení lesní hospodářské evidence a archivace a evidence dokladů o původu použitého reprodukčního materiálu při obnově lesa. Tuto činnost zajišťuje přímo ředitelství AOPK ČR.

Stav lesního majetku a přijímaná opatření

Jak již bylo řečeno, lesní majetek ve správě AOPK ČR se nachází pod různým stupněm ochrany v rámci jednotlivých kategorií ZCHÚ. Jedná se nejen o velice cenné pozemky v I. zónách CHKO, v národních přírodních rezervacích atp., které svým aktuálním stavem již nyní splňují požadavky ochrany přírody, ale též o lesy ve II. a III. zónách CHKO, které svým charakterem a dosavadním způsobem pěstování odpovídají běžnému hospodářskému lesu.

Z toho vyplývá, že z hlediska požadavků ochrany přírody se zásahy do lesních porostů budou dělit na dvě skupiny. Na jedné straně je les ponecháván samovolnému vývoji nebo je prováděna citlivá úprava porostních podmínek tak, aby si lesní porosty zachovaly svou současnou podobu nebo směr vývoje, a na druhé straně jsou realizovány radikál-

nější zásahy navozující podmínky k nastartování zamýšleného vývoje a stavu.

Veškeré zásahy a opatření v lesích jsou vedeny s ohledem na minimalizaci poškozování lesního prostředí, půdy a stojících stromů. Upřednostňovány jsou přírodě blízké způsoby obhospodařování lesa. Využívají se pokud možno technologie s co nejmenším negativním vlivem na následné růstové podmínky, jako jsou clonné seče, jednotlivé výběry, přísně směrová kácení, při přibližování a vyklizování pak koňské potahy a vyvážecí soupravy.

S přirozenou obnovou lesa se počítá všude tam, kde druhová skladba stávajících porostů alespoň částečně odpovídá stanovištním podmínkám. Týká se to přibližně 80 % všech porostů starších 80 let, což představuje zhruba 470 ha lesa (včetně započtené rozlohy bezzásahových území). Příkladem takového území je „zásahová“ část NPR Božídarské rašelině, kde dochází k masivnímu zmlazování nejen smrku jako stanovištně původní dřeviny prakticky ve všech rozvolněných porostech, a to i na kalamitních plochách, ale poměrně často se objevuje i jeřáb ptačí a břiza pýřitá. Další takovou lokalitou je NPR Vývěry Punkvy, kde se díky jednotlivé příměsi buku v čistě smrkových monokulturách vcelku daří úpravou světelných podmínek dostat tuto cennou dřevinu ve větší míře i do podúrovně, v NPR Karlštejn – Koda se dubový nálet a keřové patro podobným způsobem „tlačí“ i do některých nepůvodních porostů borovice černé, což bude do budoucna využito při jejich postupné přeměně. Ve všech výše uvedených modelových případech je úkolem AOPK ČR zajišťovat i nadále ochranu přirozeného zmlazení proti zvěři a další citlivou úpravu světelných podmínek tak, aby docházelo k jeho úspěšnému odrůstání.

Umělou obnovou bylo za poslední tři roky zalesněno cca 5 ha zejména kalamitních holin, a to výhradně dřevinami přirozené druhové skladby (celkem 29 tis. ks sazenic – z toho buk lesní 13 tis. ks, smrk ztepilý 10 tis. ks, jeřáb ptačí 5 tis. ks, jedle bělokorá, dub zimní a javor klen).

Při provádění výchovných zásahů v mladých lesních porostech není brán zřetel na budoucí jakost a produkci, jak tomu obecně bývá u jiných vlastníků

Lesní porosty s tisem červeným na majetku v NPR Drbákov – Albertovy skály.

Výsadba jedle bělokoré na majetku v NPR Božídarské rašelině.

lesa. Prioritou AOPK ČR zůstává především zajištění stability porostů, zachování jejich co nejpestřejší druhové skladby, upřednostňovány jsou zásahy k podpoře vtroušených dřevin nebo likvidaci geograficky nepůvodních druhů. Výchovné těžby na podporu listnatých dřevin a prořezávky za účelem posílení stability zvěří poškozených porostů byly v poslední době realizovány zejména na území CHKO Kokořínsko a CHKO Broumovsko, a to v celkové rozloze necelých 7 ha.

Kromě opatření prováděných ve prospěch předmětu ochrany přírody zajišťuje AOPK ČR i realizaci dalších zásahů, vyplývajících z naplňování povinností některých ustanovení lesního zákona především na úseku ochrany lesa. Z největší části se jedná o provádění opatření proti šíření kalamitních škůdců. Těžební zásahy, které bylo nutné za poslední dva roky provést za účelem splnění výše uvedené povinnosti, představují na celkovém objemu cca 6 400 m³ zpracované dřevní hmoty, 200 m³ připadá na těžby úmyslné. Veškeré finanční prostředky získané prodejem dříví odvedla AOPK ČR prostřednictvím MŽP do státního rozpočtu. Za rok 2006 a 2007 se jednalo o tržby v celkové hodnotě 2 360 000 Kč. Pokud bychom chtěli nějakým způsobem vyčíslit prostředky,

kteří se uspoří tím, že není třeba vlastníkově lesa hradit způsobenou újmu, pak v úvahu připadají zejména finance související s ponecháním porostů samovolnému vývoji. Při celkové rozloze území s bezzásahovým režimem okolo 335 ha představuje uspořena částka finanční prostředky ve výši cca 48 mil. 650 tis. Kč (hradilo by se po dobu 50 let, roční úspora tedy činí cca 993 tis. Kč). I toto číslo je určitým dokladem výhodnosti obhospodařování lesního majetku prostřednictvím subjektu, který zároveň vykonává v daném území státní správu v ochraně přírody. Toto konstatování se týká zejména maloplošných ZCHÚ, kde bývají vlastníci lesa omezováni ve svém hospodaření nejvýznamněji.

Pro finanční zajištění péče o lesní majetky, které jsou součástí ZCHÚ, a naplnění zákonných povinností využívá AOPK ČR prostředků státního rozpočtu z podprogramu MŽP 215 012 „Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích“. Objem těchto prostředků postupně narůstá (z cca 900 000 Kč v r. 2006 na cca 2 800 000 v roce 2007), což má přímou souvislost s úspěšným dokončením identifikace majetku a schválením LHP.

Souhrn

Lesní majetek ve správě AOPK ČR představuje ideální kombinaci vlastnictví a funkčního zaměření lesních porostů. Veškeré zásahy jsou vedeny s maximálním ohledem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa. Zcela nepochybně jsou v majetku části lesa, které jsou pro ochranu přírody velmi důležité, na druhé straně je AOPK ČR vlastníkem pozemků, které by bylo možno zaměnit za plochy ochranně exponovanější. V těchto otázkách jsou již podnikány kroky tak, aby majetek mohl být smysluplně scelen a plnil požadavky spojené s ochranou naší přírody.

*Ing. Pavel Kolibáč, AOPK ČR
Ing. Jaroslav Možný,
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Foto Pavel Kolibáč*

Lesní porosty na majetku v NPR Drbákov – Albertovy skály.

Péče o přirozené zmlazení v bukových porostech na majetku v PR Průchodnice.

OECD, ENVIRONMENTÁLNÍ PROBLÉMY A KONKURENCESCHOPNOST

Ve dnech 28. – 29. dubna 2008 se v novém konferenčním centru Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) v Paříži konalo ministerské zasedání jejího Výboru pro politiku životního prostředí (EPOC). Zastřešujícím tématem bylo životní prostředí a konkurenceschopnost v globálním měřítku. Na zasedání byly přizvány i státy, se kterými OECD zahájila přístupové rozhovory, a také rychle rostoucí světové ekonomiky, bez jejichž aktivního zapojení budou vyspělé země jen těžko čelit výzvám životního prostředí. Delegaci České republiky vedl první náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík.

Ministři životního prostředí států OECD se sešli po čtyřech letech, aby diskutovali aktuální otázky životního prostředí, výzvy a příležitosti plynoucí ze současné ekonomické situace, zvláště pak ty, které od jejich předchozího zasedání nabyly na významu. Pozornost byla upřena zvláště na změnu klimatu. Kromě výměny názorů a sdílení zkušeností se ministři věnovali budoucímu strategickému směřování práce OECD v oblasti životního prostředí.

Na úvod zasedání vystoupil generální tajemník OECD Angel Gurría, který připomenul nejnaléhavější globální problémy životního prostředí signalizované v *Environmentálním výhledu OECD do roku 2030*, vydaném v březnu 2008. Gurría zdůraznil úlohu OECD napomáhat vládám k vytvoření „transparentního a předvídatelného prostředí, umožňujícího realizovat jejich přijatelné, ekonomicky efektivní řešení“.

Jednání EPOC bylo strukturováno do čtyř programových bloků.

Blok č. 1: Nejnovější trendy vývoje životního prostředí a výhled pro další desetiletí

Ministři shodně ocenili vysokou kvalitu *Environmentálního výhledu OECD do roku 2030* (o jeho zveřejnění v ČR informovalo dubnové číslo *Zpravodaje MŽP*). Podpořili pokračování prací OECD na modelování trendů vývoje životního prostředí s horizontem minimálně do roku 2050. Na základě požadavku mi-

nistrů by aktualizací stávající *Environmentální strategie OECD pro 1. desetiletí 21. století* s využitím prognóz *Environmentálního výhledu* měla vzniknout *Environmentální strategie OECD pro 2. desetiletí 21. století*. Byl též potvrzen význam přehledů hodnotících politiku, stav a vývoj životního prostředí v jednotlivých členských zemích (tzv. Environmental Performance Reviews). Někteří ministři jako další možnost směřování vidí práci OECD na vzorcích udržitelné spotřeby a výroby a udržitelné produkci biopaliv.

V příspěvcích se většina vystupujících připojila k výzvám posílit mezinárodní spolupráci v oblasti změny klimatu, ochrany biodiverzity, ochrany vod, posílit ekonomické nástroje v oblasti životního prostředí, zvýšit efektivitu využívání zdrojů a podporovat budování kapacit. Za klíčové pro úspěch těchto aktivit označili aktivní zapojení rozvojových zemí, zejména států s rychle se rozvíjející ekonomikou.

V závěru bloku ministři přijali *Doporučení Rady OECD k produktivitě zdrojů a Rámec OECD pro účinné a výkonné environmentální politiky*.

Blok č. 2: Spolupráce v oblasti životního prostředí s nečlenskými rychle se rozvíjejícími zeměmi

Environmentální výhled ukázal, že současné globální výzvy životního prostředí vyžadují silnou mezinárodní spolupráci, zejména s rychle se rozvíjejícími zeměmi, jako jsou Brazílie, Rusko, Indie, Indonésie, Čína a Jihoafrická republika (tzv. BRIICS); to potvrdili i ministři životního prostředí. OECD může poskytnout zázemí pro rozhovory mezi vyspělými a rozvíjejícími se zeměmi, kterým může pomoci zejména s budováním kapacit. Věrohodnými studiemi dokládajícími, že péče o životní prostředí nemusí být překážkou ekonomického rozvoje, může OECD rozptýlit obavy rozvíjejících se ekonomik ze zpomalení ekonomického růstu a ztráty konkurenceschopnosti v případě omezování hospodářských aktivit přísnějšími požadavky na ochranu životního prostředí. Byla také zdůrazněna nutnost větší spolupráce výborů OECD pro politiku životního prostředí a pro rozvojovou spolupráci, aby v rozvojové spolupráci a pomoci bylo prosazování udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí prioritou.

OECD zahájila přístupové rozhovory s pěti kandidátskými zeměmi (Chile, Estonsko, Izrael, Rusko a Slovinsko). Dalších pět zemí (Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Jihoafrická republika) je zahrnuto do tzv. posílené spolupráce.

Jan Dusík (druhý zprava) při jednání o spolupráci během nadcházejících předsednictví v EU se zástupci Francie, v čele s ministrem životního prostředí Jean-Louis Borloo (první zprava).

Jan Dusík (uprostřed) se současným předsedou Rady ministrů životního prostředí EU, slovinským ministrem životního prostředí Janezem Podobnikem (vpravo), jehož země se stane nejpozději v r. 2010 řádným členem OECD.

Vedoucí delegace ČR Jan Dusík (vpravo) u ministerského stolu před začátkem zasedání a vedoucí slovenské delegace náměstek ministra životního prostředí Kamil Viliňovič (vlevo).

Závěrem tohoto bloku ministři přijali *Rezoluci Rady OECD k implementaci Strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami*.

Blok č. 3: Konkurenceschopnost, ekoinovace a změna klimatu

Ministři si uvědomují nutnost řešit problematiku změny klimatu a směřovat k tzv. nízkouhlíkové ekonomice, to se však neobejde bez změn v ekonomice. Tento posun může vytvořit příležitosti, ale také konkurenční problémy, pro průmysl, jeho jednotlivá odvětví i zaměstnance. Negativní dopady na konkurenceschopnost budou sníženy, pokud bude navázána silná mezinárodní spolupráce a budou zavedena společná rámcová politická opatření. Nové technologie pomáhají snižovat náklady na snižování emisí, současně dovolují zachování konkurenceschopnosti. Vlády by měly dlouhodobě podporovat ekoinovace, i přesto, že vedoucí úlohu v jejich uplatnění má obchod. Ministři také diskutovali podobu mezinárodního rámce boje proti změně klimatu po roce 2012, který podle nich bude muset zahrnovat společné dlouhodobé a závazné střednědobé cíle pro vyspělé země a kontrolovatelnou, měřitelnou a ověřitelnou podporu pro financování přenosu technologií z rozvinutých zemí do zemí rozvojových.

Ministři se shodli na potřebě integrovaného „celovládního“ přístupu na národní úrovni. Generální tajemník OECD vyzval ministry životního prostředí, aby nečekali na to, až OECD „přesvědčí“ ministry financí a další „ekonomické“ ministry o potřebě věnovat zdroje OECD těmto otázkám, ale aby potřebnou spolupráci sami iniciovali na národní úrovni.

Ministři na základě studií OECD, ale i podnikatelské sféry, poukázali na skutečnost, že neexistují důkazy svědčící o snížení konkurenceschopnosti kvůli šetrnějšímu přístupu k životnímu prostředí, resp. opatřením na boj proti změně klimatu. Naopak, požadavky na ochranu životního prostředí jsou silným stimulem k rozvoji technologií a příležitostí k hospodářskému růstu. OECD může sehrát významnou úlohu v rozvoji smíšených politických nástrojů napomáhajících přechodu k nízkouhlíkové ekonomice a k aktivní participaci významných rozvojových států v aktivitách

Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a dalších mezinárodních a národních institucí a nástrojů, zaměřených na zvládnutí změny klimatu.

Blok č. 4: Posílení meziresortní vládní spolupráce k dosažení ambiciózních opatření v politice změny klimatu

Ministři zdůraznili, že změna klimatu není jen otázkou životního prostředí, ale také velkou ekonomickou výzvou. Akcentovali nutnost urychleně jednat. Celkovou odpovědnost za politická opatření reagující na změnu klimatu by měli nést předsedové vlád; místní zastupitelstva, podnikatelé, neziskový sektor a obchodní unie by měli být hlavními partnery při tvorbě naplňování těchto opatření.

OECD by měla podpořit vyjednávání postkjótského režimu (*pozn. klíčové zasedání proběhne v prosinci 2009 v Kodani*) zejména objektivními ekonomickými analýzami a návrhy smíšených politických nástrojů k ekonomicky efektivnímu a environmentálně účinnému dosažení národních i dohodnutých mezinárodních cílů. Shrnutí z tohoto bloku bude předloženo účastníkům zasedání Rady OECD na úrovni ministrů financí a zahraničních věcí, vrcholného orgánu OECD, v červnu tohoto roku.

Ministerské zasedání EPOC potvrdilo užitečnost dlouhodobé analytické práce OECD jak pro usměrňování mezinárodní agendy v oblasti životního prostředí, tak pro určování národních priorit. Podtrhlo výjimečnou autoritu OECD v oblasti ekonomických nástrojů pro životní prostředí, která nabývá ještě většího významu v souvislosti s globálními problémy životního prostředí, k jejichž řešení je nezbytná meziresortní spolupráce na národní úrovni, tak i účinná spolupráce mezi státy.

Program ministerského zasedání EPOC a zásadní dokumenty z jednání ministrů jsou k dispozici na zvláštní webové stránce www.oecd.org/env/min2008.

Mgr. Eva Kryžová,
odbor mnohostranných vztahů MŽP
Foto OECD

WEBOVÝ PORTÁL ODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA

www.hraozemi.cz

Představujeme úspěšné projekty podpořené v dotačním programu MŽP pro nestátní neziskové organizace. Více informací najdete na www.env.cz/projekty.

Projekt vytvoření webového portálu na téma „odpovědná spotřeba“ realizovalo občanské sdružení Zelený kruh (asociace nevládních organizací působících v ochraně životního prostředí) v roce 2007.

Hlavním výstupem projektu jsou zcela nově vytvořené webové stránky na původní adrese www.hraozemi.cz, kde si každý návštěvník mimo jiné může spočítat svoji vlastní ekologickou stopu. Nové počítačové ekologické stopy umožňuje nejen stanovit přibližný dopad osobní spotřeby na dostupné zdroje a porovnat svou ekostopu s lidmi jiných zemí světa, ale je propojeno s novou sekci stránek zaměřených na odpovědnou spotřebu, která přináší praktické informace, jak zmenšit svou ekostopu.

Vytvoření nového webu předcházelo důkladné zmapování silných a slabých stránek původního webového portálu Hra o Zemi. Zároveň probíhalo podrobné informační šetření v materiálech ekologických organizací a debaty nad tématem odpovědné spotřeby v rámci veřejných akcí (Ekofestival, Zelený

den, Den bez aut) s odbornou i laickou veřejností. Na základě těchto šetření a brainstormingu pracovní skupiny byla sestavena a schválena ideální nová struktura webového portálu a styl, kterým by se měl obracet na své základní cílové skupiny (spotřebitelé, středoškolská mládež, učitelé a pracovníci ekovýchovných center).

Zelený kruh pomocí referencí a informací získaných ve svých členských organizacích a organizacích oborové platformy pro návštěvníky sestavil a aktualizuje Adresář odpovědného spotřebitele. Tento kontaktní seznam vedle seznamu značek na výrobcích a obalech pomáhá návštěvníkům stránek při spotřebních rozhodnutích o stavění, bydlení, nákupu potravin, elektroniky a spotřebního zboží.

K příležitosti modernizace stránek byla vydána brožura zdůrazňující výukový potenciál stránek. Je určena zejména pro učitele 2. stupně základních škol a středních škol a další pracovníky s mládeží.

Modernizaci stránek byla ukončena další etapa dlouhodobé kampaně Hra o Zemi, které se Zelený kruh věnuje již od roku 2002. Na rok 2008 si Zelený kruh naplánoval propagaci nových stránek v rámci veřejných akcí s ekologickou či humanitární tematikou (Den Země, Pochod hladu, Ekofestival, Zelený den, Den bez aut), na konferencích pro učitele EVVO a v médiích.

*Připravila Helena Knappová,
odbor environmentálního vzdělávání MŽP ČR,
oddělení spolupráce s nevládními
neziskovými organizacemi
Foto autorka*

Zelený kruh pořádá již tradičně v Praze na náměstí Míru při příležitosti Světového dne životního prostředí 5. června Ekofestival. Letos na téma Příroda ve městě - město v přírodě.

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU

Letos už pětadvacátý rok se 2. květen slavil jako Světový den ptačího zpěvu. V období kolem tohoto data se na řadě míst časně ráno scházeli milovníci ptactva na výpravy za krásnými zážitky a poznáním. Například v obci Rohozná v Železných horách se sešlo 23 zájemců na tradiční akci Vítání ptačího zpěvu. Hlavní část ornitologické vycházky se odehrávala na hranici Přírodní rezervace Strádovka. Zde měli všichni příležitost vidět krásně zbarveného bramborníčka hnědého i nenápadnou pěnici slavíkovou a další druhy. Exkurze pak vedla pod hnízda volavek popelavých. Při cestě k nim spatřili prvního tuhyka obecného či lindušku luční. Celkem se za několik dopoledních hodin podařilo vidět a slyšet 54 druhů ptáků. Účastníci si odnesli zážitky a také informační materiály o ptácích, ochraně přírody a o CHKO Železné hory.

AOPK ČR, CHKO

Železné hory,

upraveno (red)

Foto:

www.ochranaprirody.cz

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí • Ročník XVIII, číslo 6/2008 • Vychází 12x ročně • Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel. 267 122 549 • Odpovědná redaktorka Mgr. Hana Kolářová, tel. 261 910 608, e-mail hana.kolarova@tiscali.cz • Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel. 283 090 352, fax 233 553 422, e-mail sevt@sevt.cz • Sazba Informica, tisk PeMa Praha • Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2008 je 800,- Kč • Číslo 6/2008 předáno do tisku 15. 5. 2008